

Voorjaarsnota Duiven 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Samenvatting	7
Financieel (totaal-)overzicht	7
Programma 1 – Bestuur	9
Inleiding	9
1.1 Externe ontwikkelingen	9
1.2 Wat willen we bereiken?	10
1.3 Nieuwe wensen	11
1.4 Welke externe partijen dragen hieraan bij	11
1.5 Wat gaat het kosten	12
Programma 2 Maatschappij	16
Inleiding	16
2.1 Externe ontwikkelingen	17
2.2 Wat willen we bereiken?	19
2.3 Wat gaan we daarvoor doen	20
2.4 Wensen/Keuzemogelijkheden	22
2.5 Welke externe partijen dragen hieraan bij	25
2.6 Wat gaat het kosten	26
Programma 3 - Omgeving	35
Inleiding	35
3.1 Externe ontwikkelingen	38
3.2 Wat gaan we daarvoor doen	41
3.3 Wat gaat het kosten	54
Bijlage 1: Totaaloverzicht Autonome ontwikkelingen.....	59
Bijlage 2: Totaaloverzicht Speerpunten en Wensen.....	61
Bijlage 3: Effecten van specifiek voorgestelde maatregelen	63
Bijlage 4 : Voorlopig voorgestelde belastingen	68
Bijlage 5: Investeringskredieten	69

Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2026.

In deze nota schetsen we de belangrijkste ontwikkelingen waar Duiven, Loo en Groessen de komende jaren mee te maken krijgt. De Voorjaarsnota fungeert als richtinggevend document voor het beleid van de komende jaren. De keuzes die nu gemaakt worden, vormen de basis voor de meerjarenbegroting 2026–2029 die in het najaar aan de raad wordt voorgelegd.

Het opstellen van een sluitende begroting voor 2026 is complex. Door sterk teruglopende rijksinkomsten, ook wel het ravijnjaar genoemd, is het ook in onze gemeente noodzakelijk om bij te sturen. Wat verdient prioriteit? Waar moeten we in blijven investeren om onze doelen te bereiken? De Voorjaarsnota 2026 is het resultaat van een intensieve zoektocht en afweging van maatregelen waarin het financiële evenwicht is hersteld. We willen vasthouden aan een financieel duurzaam beleid, maar wel op een manier die past bij onze sociale waarden: omzien naar elkaar en samen verder bouwen aan een leefbare gemeente.

Om de gemeentelijke financiën op orde te houden, is binnen de organisatie hard gewerkt om maatregelen te formuleren. Deze inspanning heeft geleid tot een pakket aan keuzes dat nu aan u wordt voorgelegd. Het college neemt daarin de verantwoordelijkheid om gemeente Duiven financieel gezond te houden én te blijven investeren in onze dorpen.

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn via informatiebijeenkomsten en nieuwsbrieven betrokken bij dit proces. Meerdere suggesties uit die gesprekken zijn meegenomen in de maatregelen. Eind april werd bekend dat de intensieve overleggen tussen het Rijk en de gemeenten extra financiële ruimte hebben opgeleverd, met name voor de jaren 2026 en 2027. Daarmee is het zogenoemde ‘ravijnjaar’ enigszins uitgesteld. Helaas zijn nog steeds ombuigingen noodzakelijk.

We streven daarbij naar een evenwichtige verdeling van de lasten over inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Enerzijds kijken we kritisch naar mogelijkheden om dienstverlening minder of anders te doen. Anderzijds vragen we aan de gehele gemeenschap een bijdrage te leveren om onze voorzieningen overeind te houden. We blijven daarbij aandacht houden voor het voorliggend veld, waar ondersteuning het hardst nodig is. De extra rijksmiddelen bieden ons de mogelijkheid om sommige maatregelen niet direct uit te voeren, maar in goede samenwerking en voorbereiding met onze partners later te realiseren.

Ondanks de financiële noodzaak blijven we inzetten op wat écht nodig is. Zo pakken we door op woningbouw door woningbouwlocaties te ontwikkelen, met oog voor bereikbaarheid, leefkwaliteit, duurzaamheid en het versterken van sociale samenhang. We voeren een pragmatische aanpak op duurzaamheid waarbij afvalvermindering, energieopwekking en klimaatadaptatie belangrijk zijn. De herijking van het sociaal domein helpt ons een nieuwe balans te vinden tussen de inzet van inwoners, verenigingen, mantelzorgers, professionals en overheid – met ‘omzien naar elkaar’ als leidend principe.

We kiezen als gemeente Duiven een rol waarin we de samenleving faciliteren om het zelf te doen. We willen een betrouwbare en toekomstbestendige partner zijn voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Tot slot werken we als college ook aan onze bestuurscultuur: we kiezen bewust voor samenwerken op basis van vertrouwen, betrokkenheid, integraliteit, verantwoordelijkheid en nabijheid. We staan voor financieel uitdagende jaren en dat vraagt een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Onze gemeenschap is sterk, mede door het rijke verenigingsleven en wij vertrouwen op een goede samenwerking daarin.

Alle keuzes die we maken, zijn gericht op het creëren van ruimte voor toekomstgericht beleid. In de cijfers van de Voorjaarsnota ziet u dat we daarin streven naar een juiste balans tussen het nemen van bezuinigingsmaatregelen en het verhogen van onze inkomsten. Voor het jaar 2026 hebben we bovendien de mogelijkheid een deel van het tekort te dekken door een beroep te doen op onze Algemene Reserve. Hoewel geen van deze maatregelen lichtzinnig wordt genomen, denken we als college u hiermee een gebalanceerd pakket voor te stellen, passend bij Duiven, en passend bij de tijd waarin we leven. Met als belangrijkste doel om de gemeente Duiven financieel gezond, sociaal verbonden en toekomstgericht te houden.

Samenvatting

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo voor begrotingsbehandeling	119.106	-3.506.853	-3.251.045	-1.608.324	-1.608.324
Amendement verhoging OZB	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
Begrotingsaldo	184.106	-3.441.853	-3.186.045	-1.543.324	-1.543.324
Structurele gevolgen Najaarsnota 2024	-142.196	-326.737	-181.011	-52.687	-52.687
Saldo voor Voorjaarsnota 2025	41.910	-3.768.590	-3.367.056	-1.596.011	-1.596.011

Ontwikkeling resultaten 2025-2029

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo voor Voorjaarsnota 2025	41.910	-3.768.590	-3.367.056	-1.596.011	-1.596.011
Autonome ontwikkelingen:					
Programma 1	922.540	3.336.751	3.863.368	2.327.888	2.156.172
Programma 2	-2.156.000	-1.907.440	-1.482.440	-1.440.440	-1.503.440
Programma 3	-402.650	-131.300	-131.300	-131.300	-131.300
Saldo na autonome ontwikkelingen *	-1.594.200	-2.470.579	-1.117.428	-839.863	-1.074.579
Overige ontwikkelingen (speerpunten en wensen) **	-221.000	-455.358	-169.325	149.988	468.322
Saldo Voorjaarsnota	-1.815.200	-2.925.937	-1.286.753	-689.875	-606.257

Door middel van een aantal dekkingsmaatregelen uit het project 'Duiven financieel gezond 2026' verbeteren de saldi in de verschillende jaren:

Confrontatie voorjaarsnota met maatregelen financieel gezond					
Het beeld van de voorjaarsnota					
	2026	2027	2028	2029	
Saldo van de voorjaarsnota voor dekkingsmaatregelen	-2.925.937	-1.286.753	-689.875	-606.257	
Effecten van specifiek voorgestelde maatregelen ***	862.226	1.127.652	1.224.152	1.215.152	
Effecten van taakstellingen a.g.v. clustering ***	0	198.438	210.938	210.938	
Effecten van aanpassing in specifieke dienstverlening ***	80.150	199.550	250.050	112.050	
Inzet 10% surplus van de algemene reserve	2.162.700	0	0	0	
Voorgestelde belastingmaatregelen ****	785.000	800.000	800.000	800.000	
Saldo van de voorjaarsnota na dekkingsmaatregelen	964.139	1.038.886	1.795.264	1.731.882	

Naar aanleiding van de eerste gegevens is een aanname gedaan van de hoogte/toename van de algemene uitkering. De exacte gevolgen van de meicirculaire zullen daarna zo spoedig mogelijk volgen.

* Bijlage 1: totaal autonome wensen

** Bijlage 2: Totaal overzicht speerpunten en wensen

*** Bijlage 3: Effecten van specifiek voorgestelde maatregelen, clustering en specifieke dienstverlening

**** Bijlage 4 : Voorlopig voorgestelde belastingen

Financieel (totaal-)overzicht

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo voor begrotingsbehandeling	119.106	-3.506.853	-3.251.045	-1.608.324	-1.608.324
Amendement verhoging OZB	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
Begrotingsaldo	184.106	-3.441.853	-3.186.045	-1.543.324	-1.543.324
Structurele gevolgen Najaarsnota 2024	-142.196	-326.737	-181.011	-52.687	-52.687
Saldo voor Voorjaarsnota 2025	41.910	-3.768.590	-3.367.056	-1.596.011	-1.596.011
Gevolgen Voorjaarsnota 2025					
Programma 1	922.540	3.330.751	3.857.368	2.321.888	2.150.172
Programma 2	-2.156.000	-2.113.465	-1.388.465	-1.046.465	-759.465
Programma 3	-603.650	-374.633	-388.600	-369.287	-400.953
Na Voorjaarsnota voor dekkingsmaatregelen	-1.795.200	-2.925.937	-1.286.753	-689.875	-606.257
Gevolgen financieel gezond 2026					
Effecten van specifiek goedgekeurde maatregelen		900.426	1.176.452	1.286.952	1.267.552
Effecten van taakstellingen a.g.v. clustering			198.438	210.938	210.938
Effecten van aanpassing in specifieke dienstverlening		80.150	199.550	250.050	112.050
Inzet 10% surplus van de algemene reserve		2.162.700			
Voorlopig goedgekeurde belastingen		785.000	800.000	800.000	800.000
Saldo van de voorjaarsnota na dekkingsmaatregelen		1.002.339	1.087.687	1.858.065	1.784.283

Programma 1 – Bestuur

Inleiding

Het programma Bestuur gaat over de relatie van de gemeente met inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, de samenwerking met andere gemeenten en organisaties, het creëren van een veilige omgeving voor inwoners en bedrijven. En om een financieel gezonde huishouding en de bedrijfsvoering van de eigen (ambtelijke) organisatie.

Binnen dit programma vallen onder andere de werkzaamheden die ondersteunend zijn aan de gemeentelijke taken uit de programma's 2 en 3, zoals communicatie, participatie, juridische zaken en dienstverlening. Onder dienstverlening vallen de publieksbalies/Burgerzaken, het telefonisch klant contact centrum, de website en sociale media. Daarnaast vallen het financiële beleid van de gemeente, de ontvangsten vanuit het gemeentefonds, de lokale lasten zoals OZB, leges en heffingen en de reserves onder dit programma.

Verder omvat dit programma de werkzaamheden die passen bij de verantwoordelijkheid van de gemeente voor openbare orde en veiligheid. Met de veiligheidspartners (veiligheidsregio, politie, brandweer, openbaar ministerie), inwoners en bedrijven wordt binnen dit programma samengewerkt aan de veiligheid in de gemeente. Prioriteiten in het lokale veiligheidsplan zijn: zorg & veiligheid, ondermijning, digitale veiligheid en crisisbeheersing. De gemeente wil een betrouwbare, transparante en financieel gezonde partner zijn voor inwoners, ondernemers en (overheids)instellingen. De speerpunten in dit programma dragen bij aan het realiseren van een goede dienstverlening aan en samenwerking met onze inwoners en partners.

1.1 Externe ontwikkelingen

Winstwaarschuwing stijging energielasten vanwege geopolitieke spanningen.

We zien dat door geopolitieke spanningen en deels ook de handelsoorlog de energieprijzen weer stijgen. Zie: <https://nos.nl/artikel/2555709-gasprijs-stijgt-tot-voorbij-het-prijsplafond-van-2023>. Ook zien we dat de netwerkkosten stijgen door forse netwerkinvesteringen vanwege capaciteitstekorten op het stroomnetwerk door de energietransitie. Stijgende kosten raken meteen de exploitatie van bijvoorbeeld maatschappelijk vastgoed, pompgemalen en openbare verlichting. Met de kennis van februari / maart 2025 zien we dat er voor 2026 een lichte stijging wordt verwacht, maar er is al 60% van de inkoop van gas en stroom vastgeklemd. De overige 40% moet nog vastgeklemd worden. Het effect wordt nu nog niet als fors verwacht maar over de langere termijn naar 2027 en 2028 kan dat wel meer effect hebben. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd, maar het is verstandig nu al maatregelen te treffen door middel van verduurzaming maar wellicht ook het risico op te nemen in de risicoparagraaf.

Informatisering en de digitale samenleving

Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de "Wet modernisering elektronisch bestuur", de "Wet digitale overheid" en het "Besluit digitale toegankelijkheid" nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren en de betrouwbaarheid van de gemeente. In de afgelopen periode zijn met name de risico's rondom ransomware toegenomen. Om goed in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, uitdagingen en

bedreigingen in relatie tot de toenemende afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel beduidend meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode. In het licht van de financiële mogelijkheden is er gekozen voor het minimale scenario van de I&A-visie. Dit betekent dat met name op het vlak van innovatie geen investeringen mogelijk zijn.

Artificial Intelligence (AI)

De komende jaren komt er vanuit de Digital Decade veel nieuwe Europese wet- en regelgeving op gemeenten af. Inmiddels is er een Europese Ai-verordening van kracht die voor gemeenten verantwoordelijkheden meebrengt op het gebied van Ai-gebruik. De gemeente volgt hierbij de handreikingen vanuit de VNG. Het ontbreken van voldoende aandacht en capaciteit op dit thema lijkt langzamerhand niet meer houdbaar. Intussen is er in verband met de financiële positie van de gemeente ook geen mogelijkheid om hier op dit moment een capaciteitsvraag voor neer te leggen. Dat betekent dat er vooralsnog voor wordt gekozen om de ontwikkelingen zo goed als mogelijk te volgen en nog geen extra inspanning te doen op het gebied van AI. Het is niet uit te sluiten dat de noodzaak voor specialisatie en actieve regulatie en begeleiding van Ai-implementatie en -gebruik binnen de organisatie de komende jaren tot een extra capaciteitsvraagstuk zal leiden. Intussen zal Ai – als we dit goed weten uit te rollen en in ons voordeel weten in te zetten – ons op termijn ook helpen om onze processen, werkzaamheden en dienstverlening efficiënter in te richten en een bijdrage leveren aan de oplossing ten aanzien van de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

1.2 Wat willen we bereiken?

De gemeente is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief.

Elk contact met de gemeente draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid. De gemeente is daartoe een transparante organisatie, die zijn informatiehuishouding en informatieveiligheid op orde heeft.

De manier waarop de dienstverlening, communicatie, participatie en de aandacht voor veiligheid (digitaal en fysiek) zijn georganiseerd draagt hieraan bij.

De gemeente heeft een visie op dienstverlening. In de gemeentelijke organisatie worden de vier uitgangspunten uit de Visie op dienstverlening ('inwoner centraal', 'servicegericht', 'duidelijk' en 'kennis van zaken') verankerd. Hierdoor voelen inwoners en ondernemers zich welkom en merken zij in alles dat zij centraal staan in het contact met de gemeente.

Om de samenwerking en de verbinding tussen gemeente en samenleving te bevorderen, is in 2023 een beleidskader Participatie vastgesteld. De werkwijze die daarbij hoort, is inmiddels ook ontwikkeld en geborgd in de organisatie. In 2026 zal aanvullend nog een participatieverordening moeten worden opgesteld.

Een goede en tijdige communicatie en transparantie van informatie draagt bij aan meer begrip voor elkaar en voor gemaakte keuzes. Zoveel mogelijk stukken en beraadslagingen zijn openbaar en eenvoudig opvraagbaar. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd.

De gemeente is een veilige plaats om te wonen, te werken en te verblijven. De gemeente probeert ervoor te zorgen dat kwetsbare personen niet afglijden naar risico-, overlastgevend of crimineel gedrag. Inwoners en bedrijven worden bewust gemaakt van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen. De gemeente werkt goed samen met andere overheidsinstanties om de georganiseerde criminaliteit aan te pakken.

1.3 Nieuwe wensen

a. Noodstroomvoorziening in Gemeentehuis Duiven

Vanuit Openbare Orde en Veiligheid wordt geadviseerd om beter voorbereid te zijn op een noodscenario als de stroom (kort of lang) uitvalt. Om dat mogelijk te maken moet er een voorziening komen bij de hoofdmeter zodat een noodstroomkabel vanaf een aggregaat veilig aangesloten kan worden.

Voor de realisatie is een krediet nodig van € 50.000. De kapitaallasten zijn bij een rentelast van 2% en een afschrijving in 10 jaar € 6.000. Realisatie van dit project zal in het najaar van 2025 dan wel in 2026 plaatsvinden.

De kosten zijn een eerste inschatting om advies in te winnen en de installatie hierop aan te passen met de gevolgen in kapitaallasten.

De kosten voor de huur van een noodaggregaat en installatie van een noodaccu zijn voorzichtigheidshalve niet geraamd. Bij een eventuele calamiteit verantwoorden wij de kosten via de reguliere P&C cyclus.

1.4 Welke externe partijen dragen hieraan bij

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel aan diverse gemeenschappelijk regelingen. Een gemeenschappelijke regeling is een vorm van samenwerking tussen verschillende bestuursorganen ter behartiging van een of meerdere belangen van die bestuursorganen. De Gemeenschappelijke regelingen vragen hun bijdrage via besluiten van hun eigen Algemeen Bestuur van de betreffende gemeente.

Gelet op de ambities en ontwikkelingen zullen de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen hoger uitvallen. Om hierop te anticiperen hebben de gezamenlijke wethouders van financiën uit de regio Arnhem aan alle gemeenschappelijke regelingen een brief gestuurd met de oproep om bij te dragen aan de bezuinigingsopgave waar de individuele gemeente voor staan.

De gemeente neemt deel aan de volgende regelingen:

- Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Euregio Rijn en Waal
- Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)
- 1Stroom
- Samenwerking de Liemers (SDL (RSD/RID))
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
- Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)
- Gemeenschappelijke regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Behalve deze gemeenschappelijke regelingen zijn er tal van andere vormen van samenwerking waaraan wordt deelgenomen maar die niet vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld de Liemerse Ambassade.

1.5 Wat gaat het kosten

	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur						
<u>Speerpunten</u>						
<u>Wensen/Keuzemogelijkheden</u>						
<u>a</u> Noodstroomvoorziening gemeentehuis	S		6,000	6,000	6,000	6,000
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>						
<u>a</u> OZB woningen	S	-15,000	-15,000	-15,000	-15,000	-15,000
<u>b</u> OZB niet woningen	I	19,000				
<u>c</u> OZB niet woningen	S	21,000	21,000	21,000	21,000	21,000
<u>d</u> Rente kortgeld	I	50,000				
<u>e</u> Schatkistbankieren	I	80,000				
<u>f</u> VGGM bevolkingszorg	S	0	64,000	64,000	64,000	64,000
<u>g</u> Decemercirculaire	S	-268,215	-436,975	-700,487	-613,267	-613,267
<u>h</u> Gevolgen voorjaarsnota Rijk 2025	S	-804,000	-2,664,000	-2,649,000	-1,061,000	-1,184,000
<u>i</u> Aanpassing dividendbeleid Alliander	S	82,000	82,000	82,000	82,000	82,000
<u>j</u> Toeristenbelasting	S	-67,325	-30,000	-30,000	-30,000	-30,000
<u>j</u> Toeristenbelasting arbeidsmigranten	S	-20,000	-20,000	-20,000	-20,000	-20,000
<u>k</u> 1Stroom	S		467,577	231,729	128,893	461,990
<u>l</u> Groene Metropool Regio	S		-16,500	-16,500	-16,500	-16,500
<u>m</u> Nieuwe CAO	S		-788,853	-831,110	-868,014	-906,395
Totaal Programma 1		-922,540	-3,330,751	-3,857,368	-2,321,888	-2,150,172
waarvan incidenteel	I	149,000	0	0	0	0
waarvan structureel	S	-1,071,540	-3,330,751	-3,857,368	-2,321,888	-2,150,172

Autonome financiële ontwikkelingen

1.5.1.a. OZB woningen

In de begroting 2024 is rekening gehouden met een toename van de OZB-opbrengst voor woningen in verband met (de afronding van) de bouw van nieuwe panden. De OZB-waarden van de nieuwe panden blijken echter hoger te zijn dan voorzien, waardoor de opbrengst structureel € 15.000 hoger uitvalt dan geraamd.

1.5.1.b. en c OZB niet-woningen

In de begroting 2025 is rekening gehouden met een toename van de OZB-opbrengst voor niet-woningen in verband met de stijging van bedrijfspanden. De OZB-waarden van de nieuwe panden zijn echter lager dan voorzien, waardoor de opbrengst structureel € 21.000 lager uitvalt dan geraamd. Daarnaast is er meer leegstand bij de gebruikers van niet-woningen wat de opbrengst incidenteel met € 19.000 lager maakt dan geraamd.

1.5.1.d. Rente kortgeld 2025

In de begroting 2025 is geen bedrag opgenomen voor rente kortgeld. Op dit moment wordt er een bedrag geleend van € 4.000.000 bij de BNG tegen een rente percentage van 2,5%. Eind juni wordt er een bedrag van € 8,2 miljoen verwacht uit het BTW compensatiefonds zodat we geen kort geld meer nodig hebben. Voor 2025 ramen we een bedrag bij van incidenteel € 50.000 (€ 4 miljoen een half jaar lenen tegen 2,5%).

1.5.1.e. Rente opbrengst schatkistbankieren

In de begroting 2024 is een bedrag opgenomen van € 100.000 voor rente Schatkistbankieren. Door een sterke daling van het saldo schatkistbankieren eind 2024 is de

te verwachten ontvangen rente 2025 ook afgenomen. Door fluctuaties van het bank saldo in heel 2025 verwachten we hiervoor toch nog een opbrengst van € 20.000. Een incidenteel nadeel van € 80.000.

1.5.1.f. VGGM Brandweer-Bevolkingszorg

In onze gemeentelijke begroting 2026 hebben we vooralsnog € 1.526.000 geraamd voor de bijdrage aan de brandweer/bevolkingszorg. Volgens de Kaderbrief VGGM wordt dat € 1.590.000; dat is inclusief 2% besparing bij de VGGM. Er is nog geen duidelijkheid over extra besparingen door de VGGM in 2026.

In een ingediende zienswijze op de Kaderbrief 2026 hebben wij bij de VGGM aangedrongen op een besparing in 2026 van minimaal 5%. Daarnaast hebben wij de VGGM verzocht om met een scenario van 10% aan besparingen te komen, waarop vervolgens de bestuurlijke afweging kan plaatsvinden. Binnen het bestuur van de VGGM loopt een traject om te komen tot mogelijke besparingen. Naar verwachting worden daar in juli 2025 besluiten over genomen.

Vooralsnog houden we rekening met een verhoging van het budget met € 64.000 en ramen we het bedrag bij naar € 1.590.000.

1.5.1.g. Decembecirculaire 2024

De decembecirculaire 2024 had een bijzonder karakter. Normaal gesproken wordt deze circulaire alleen gebruikt om de laatste afrekeningen van het Rijk in dat jaar te verwerken. Ditmaal moest er echter een fout uit de septembercirculaire worden gecorrigeerd. Voor 2025 en verder moest het accres bijgesteld worden vanwege een gecorrigeerde raming op basis van de revisie van het CBS. De positieve gevolgen van deze bijstellingen zijn voor 2025 € 268.215, voor 2026 € 436.975, voor 2027 € 700.487 en voor 2028 € 613.267. Deze aanpassingen worden nu verwerkt.

1.5.1.h Gevolgen voorjaarsnota Rijk 2025

Het ministerie van Financiën heeft zoals gebruikelijk de voorjaarsnota van het Rijk opgesteld. Deze geeft een vooruitblik op de rijksbegroting voor de komende jaren. Over de exacte gevolgen hiervan worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire. Op basis van een voorlopige doorrekening is een inschatting gemaakt wat de gevolgen voor de gemeente Duiven zijn. In de voorjaarsnota wordt iets gezegd over het accres, de Jeugdzorg, de Wmo en de afrekening van het BTW-compensatiefonds over 2024. Voor Duiven zou dit in 2025 een voordeel opleveren van € 804.000. In 2026 volgt dan een voordeel van € 2.664.000. In 2027 is er dan een voordeel van € 2.649.000, in 2028 een voordeel van € 1.061.000 en in 2029 een voordeel van € 1.184.000. Totdat de meicirculaire is doorgerekend wordt aangenomen dat dit de gevolgen zijn voor de algemene uitkering in de komende jaren.

Totaal gevolgen Voorjaarsnota Rijk voor Duiven

	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene mutaties	-137.000	530.000	620.000	593.000	653.000
LPO accres	441.000	534.000	529.000	568.000	631.000
Jeugdzorg	500.000	1.600.000	1.500.000	-100.000	-100.000
	804.000	2.664.000	2.649.000	1.061.000	1.184.000

1.5.1.i Dividend

Naar aanleiding van de ontwikkelingen binnen het bedrijf en op de energiemarkt heeft Alliander haar dividendbeleid aangepast. Als gevolg daarvan is er een dividendplafond ingesteld. Dat houdt in dat Alliander nog voor maximaal € 100 miljoen aan dividend gaat uitkeren aan haar aandeelhouders. Dit heeft ook nadelige gevolgen voor de ramingen van dividendopbrengsten in de begroting van Duiven. Er werd verwacht dat er € 192.000 aan dividend zou worden ontvangen van Alliander. Conform het nieuwe dividendbeleid zal dat echter maximaal € 110.000 kunnen worden. Structureel zal daarom € 82.000 van de opbrengstenraming moeten worden afgeboekt.

1.5.1.j Toeristenbelasting

Bij de aanslagoplegging van 2024 waren er beduidend meer overnachtingen in hotels dan in 2023, doordat er kamers waren gereserveerd voor de opvang van nareizigers. Deze kamers werden ook door het COA gebruikt voor de nareizigers. De verwachting is dat deze situatie zich in 2025 opnieuw zal voordoen. Uit interne navraag is gebleken dat de opvang door COA in hotels is verlengd tot eind 2025. Daarna zal er opnieuw naar gekeken worden of de verlenging mogelijk is. Daarom wordt de raming van de opbrengst incidenteel met € 67.325 verhoogd.

Daarnaast wordt met ingang van 2024 voor het eerst een aanslag toeristenbelasting opgelegd voor arbeidsmigranten. Het aantal overnachtingen over een deel van 2024 leidt tot een extra opbrengst van € 8.582. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt van het aantal overnachtingen voor het gehele jaar. Dit betekent dat de opbrengst structureel met € 20.000 wordt verhoogd.

1.6.1.k Bijdrage 1Stroom

In onze begroting wordt de bijdrage aan 1Stroom geraamd naar aanleiding van de door het Dagelijks Bestuur vastgestelde meerjarenbegroting 2026-2029 van 1Stroom. Daarin wordt rekening gehouden met loonstijgingen en wensen voor de komende jaren. De bijdrage aan 1Stroom moet daardoor worden verhoogd.

	2026	2027	2028	2029
Bijdrage 1Stroom	467.577	231.729	128.893	461.990

1.6.1.l Groene Metropool Regio (GMR)

Aan alle verbonden partijen is het verzoek gedaan om met het oog op het naderende 'Ravijnjaar' voorzichtig te begroten. De GMR heeft hier gehoor aan gegeven en de inwonersbijdrage die de deelnemende gemeenten betalen met 7% verlaagd. Dat levert de gemeente Duiven met ingang van 2026 een structureel voordeel op van € 16.500.

1.6.1.m Gevolgen nieuwe CAO

Ze recent zijn de onderhandelingsresultaten van de nieuwe CAO voor gemeentepersoneel bekend geworden. In de recent door het Dagelijks Bestuur vastgestelde meerjarenbegroting van 1Stroom is rekening gehouden met een te hoog percentage voor de loonstijgingen (3,8% i.p.v. 2,5%). Op basis van de nieuwe CAO vallen de percentages (en dus de kosten) daarom lager uit. In de nieuwe berekening is nog wel een aanname gedaan voor de kosten voor de onregelmatigheidstoeslag, de nieuwe RVU en de thuiswerkvergoeding die in de nieuwe CAO zijn opgenomen. Per saldo levert deze aanpassing voor Duiven in alle jaren een voordeel op.

	2026	2027	2028	2029
Gevolgen nieuwe CAO	788.853	831.110	868.014	906.395

Programma 2 Maatschappij

Inleiding

Het programma Maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, de jeugd en participatie gaat het ook om verantwoordelijkheden op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting.

De strategische keuze voor scenario C “versnellen door te investeren is door de Raad gemaakt op 2 juli 2024. Eind 2024 is er een start gemaakt met het herijken van het sociaal domein, om de (nog) in te vullen randvoorwaarden van het “werken volgens de bedoeling” in beeld te krijgen. Het uitwerken van de keuze voor scenario C en het herijken wordt in samenhang uitgevoerd en de in te vullen randvoorwaarden worden onderdeel van de uitvoeringsagenda 2024-2026.

Het werken volgens de bedoeling anders doen raakt iedereen in het sociaal domein en het realiseren ervan gaat niet over 1 nacht ijs. Het gaat om het starten van deze duurzame verandering, het leren, bijsturen, monitoren en het volhouden ervan. Met name in de pilot Blijfwijk worden deze verandering getoetst. De onderstaande leidende principes (in willekeurige volgorde) zijn dan helpend en richting gevend voor de gewenste verandering:

1. Wij kunnen het als gemeente niet alleen. Wij benutten de kracht van onze inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers om de ondersteuning en zorgverlening goed en blijvend te kunnen aanbieden;
2. Wij zetten in op het normaliseren. Dat betekent wij geven hulp passend bij behoefte (en leefomgeving) van onze inwoner en zorgen dat er in het sociaal domein een balans is tussen elkaar helpen en de ondersteuning van de gemeente. We maken keuzes om deze ondersteuning betaalbaar te houden. Wij hebben 1 integrale toegang voor zorg & veiligheid en achterliggend vangnetten zorg & veiligheid;
3. Wij zetten in op preventie, op ondersteuning en zorgverlening dichtbij, duurzaamheid, divers woningaanbod, voor een veilige en groene leefomgeving en wij werken gebiedsgericht;
4. Wij geven ruimte om het anders werken te leren, door pilots in wijken te organiseren. Wij accepteren de consequenties van het anders werken en volhouden in deze koers.

Uiteindelijk gaat het erom dat in 2040 onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en dat het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel betaalbaar blijft. Alle veranderingen (de transformatie) grijpen in op de volle breedte van het sociale domein: de sociale basis, het vangnet en de lokale toegang tot het sociaal vangnet. Onderstaande figuur geeft de structuur van het sociaal domein, het deurtje verbeeld de lokale toegang.

De sociale basis zijn alle vormen van ondersteuning die zonder indicatie beschikbaar zijn. Bijvoorbeeld ondersteuning van burens, mantelzorgers, vrijwilligers of het financieel trefpunt. Het *vangnet* wordt gevormd door alle zorg en ondersteuning waar een indicatie voor nodig is. Dan gaat het bijvoorbeeld om een bijstandsuitkering of om huishoudelijke hulp. De *lokale toegang* verleent deze indicatie.

De uitdaging voor de komende jaren is om het sociaal domein toekomstbestendig te maken. Essentieel is het versterken van de lokale toegang, versterken van de sociale basis en versterken van de inwoners. Meer laagdrempelige hulp moet zorgen voor snellere, betere en goedkopere ondersteuning en minder maatwerkvoorzieningen.

Alle veranderingen in het sociale domein geeft de gemeente vorm langs vijf ontwikkelijnen:

Vitaal deelnemen

Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan volwassen inwoners om energiek en volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Wettelijke kaders voor deze lijn: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet publieke gezondheid (Wpg), Wet langdurige zorg (Wlz), Woningwet.

Gezond en veilig opgroeien

Deze lijn beslaat de ondersteuning die aan alle gezinnen, kinderen en jongeren geboden wordt om veilig en gezond op te groeien.

Wettelijke kaders van deze lijn: Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid (Wpg).

Beschermd thuis

Dit omvat de ondersteuning die geboden wordt aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of psychosociale problemen.

Wettelijk kader van deze lijn: Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wmo.

Integratie en vluchtelingen

Dit betreft de ondersteuning die geboden wordt aan mensen die in onze gemeente integreren.

Wettelijk kader van deze lijn: Wmo, Wet Inburgering en Spreidingswet.

De dagelijkse basis op orde

Ondersteuning die geboden wordt aan inwoners om het dagelijks leven op orde te hebben of te krijgen. Wettelijk kader van deze lijn: Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhelpverlening.

2.1 Externe ontwikkelingen

Hervormingsagenda jeugd

Vanuit de hervormingsagenda jeugd wordt ingezet op het zo dichtbij mogelijk organiseren van de zorg en ondersteuning voor jeugdigen. In 2028 is dit proces afgerond. Het doel hiervan is jeugdigen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te ondersteunen. Op gemeentelijk niveau zijn vijf basisfuncties benoemd voor de lokale uitvoering: oog houden voor een veilige leefomgeving, tijdig signaleren van de vraag, handelen vanuit een brede blik, leren en verbeteren en het vinden van bereikbare en toegankelijke hulp. Dit vraagt een integrale aanpak op lokaal niveau, waarbij een koppeling gelegd wordt tussen voorliggende

voorzieningen zoals maatschappelijk werk (op school) en het consultatiebureau, het sociaal loket en geïndiceerde jeugdhulp.

Arbeidsmarktsituatie

Er is sprake van een gespannen arbeidsmarkt, waardoor het moeilijk is om goed gekwalificeerd personeel te werven. Dit geldt zowel voor de zorg en welzijnsaanbieders als voor de gemeente zelf.

Decentralisatie en extramuralisering zorg

De decentralisatie van de jeugdzorg en de extramuralisering van de GGZ en de ouderenzorg wordt verder doorgevoerd. Daardoor wonen jeugdigen en volwassenen met een zorgvraag steeds langer zelfstandig thuis. Vanuit inwoners en partners krijgen de gemeente signalen dat de problematiek van de zelfstandig wonende jeugdige en volwassene met zorg- en ondersteuningsvraag, steeds verder toeneemt in aantal. De problematiek wordt ook complexer. Een effect is meer Wmo aanvragen om het langer thuis wonen mogelijk te maken en meer eenzaamheid onder de groep inwoners die langer thuis wonen.

Abonnementstarief

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn & Sport heeft laten weten dat de invoeringsdatum van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo opschuift naar 1 januari 2027.

Decentralisatie beschermd wonen naar beschermd thuis uitgesteld naar 2026.

De decentralisatie van beschermd wonen is wederom uitgesteld van 2025 naar 2026. Doel van de decentralisatie is om inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving op te vangen en te ondersteunen. Vanaf 2026 worden alle gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van beschermd wonen.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG, waarin nauw samengewerkt wordt met de partners in het veld. Het programma loopt tot 2030. De jeugdbescherming moet effectiever en slimmer worden georganiseerd. De planning hiervoor is vijf tot tien jaar. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de lokale toegang. Vanuit de regionale samenwerking werken we mee aan deze ontwikkeling. De kern is dat gezinnen en kinderen beter en sneller worden geholpen. Daarbij wordt toegewerkt naar één vast gezicht vanuit de lokale uitvoering die hulp verleent aan een gezin. Indien nodig betreft deze regievoerder een professional vanuit het op te richten regionale veiligheidsteam. In dat veiligheidsteam zijn de functies van de gecertificeerde instellingen (GI), Veilig Thuis (VT) opgenomen.

Wet van school naar duurzaam werk

Naar verwachting treedt per 1 januari 2026 de Wet van school naar duurzaam werk in werking. De gemeente wordt door middel van deze wet gestimuleerd om vanuit de participatiewet eerder aan te sluiten bij de scholen om jongeren waar nodig eerder te ondersteunen richting een (leer)werkplek. Op dit moment is de wet nog in ontwikkeling. We volgen we de ontwikkelingen en bereiden ons voor waar mogelijk.

Toename mentale problematiek jongeren

De Gezondheidsmonitor Jeugd 2024 laat een toename van mentale problemen bij jongeren zien, zoals stress en posttraumatische stressstoornissen. De oorzaak is nog altijd (gedeeltelijk) de nasleep van COVID-19 en druk door sociale en economische

omstandigheden. Het effect voor de gemeente zijn meer aanvragen voor (ondersteuning en aanbod) Wmo en Jeugdwet en meer langdurige en gespecialiseerde aanvragen.

Arbeidsmarktregio Midden Gelderland / Regionale Sociale Dienst RSD

Door de krapte op de arbeidsmarkt ontstaan er kansen om inwoners met een aanzienlijke afstand tot de arbeidsmarkt toch aan een baan te helpen. Om dit mogelijk te maken, wordt zowel binnen de arbeidsmarktregio als samen met de RSD hard gewerkt aan het aanbieden van passende trajecten voor deze mensen.

In de huidige arbeidsmarkt stijgt het gevraagde opleidingsniveau voor banen, waardoor de afstand tot werk voor werkzoekende inwoners steeds groter wordt. Om deze afstand te overbruggen, wordt in de regio actief samengewerkt tussen partijen zoals Scalabor, het bedrijfsleven, scholen, sociale diensten en het Werkgeversservicepunt (WSP). Samen zetten zij zich in om trajecten te creëren die aansluiten bij de behoeften van werkzoekenden.

De eerste resultaten zijn al zichtbaar. Dit vraagt echter om een grote inzet van lokale beleidsadviseurs, die vanuit de verschillende regio's de samenwerking versterken en inspelen op de plaatselijke behoeften.

Digitalisering en technologie

Steeds meer inwoners wensen een digitale toegang en/of geautomatiseerde aanvraagprocedures en -beoordelingen. Dat is mogelijk bij eenvoudige aanvragen en nog niet in onze gemeente mogelijk. De technologische ondersteuning thuis en in de zorg wordt steeds meer ingezet in Nederland. Denk aan E-health: smartphones gebruiken om bijvoorbeeld een time-out nemen (bij huiselijk geweld) en telemonitoring voor ouderen. Het verhoogt de zelfredzaamheid van inwoners en ondersteunt langer thuis wonen en het levert (in vergelijkbare gemeenten) structurele besparingen op. In onze gemeente worden deze digitale toepassingen nauwelijks toegepast.

2.2 Wat willen we bereiken?

Uiteindelijk gaat het erom dat in 2040 al onze inwoners positieve gezondheid en kwaliteit van leven ervaren en dat het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel betaalbaar blijft.

Positieve gezondheid betekent met name dat inwoners zich goed voelen en dat ze de koers van hun eigen leven kunnen bepalen, ondersteund door de kracht van de samenleving en, waar nodig, door laagdrempelige zorg en kortdurende (welzijns-) voorzieningen. Het model positieve gezondheid dient als uitgangspunt.

Gezinnen, kinderen en jongeren ondersteunen bij het lichamelijk en psychisch gezond opgroeien in een veilig leefmilieu. Met als uitgangspunt: zo licht als het kan en zo zwaar als het nodig is. Dit doet de gemeente door in samenwerking met professionele partners op preventie in te zetten binnen een dekkend zorgnetwerk. Een voorbeeld in het kader van preventie is het inzetten van de voorziening "ontmoeten+".

Mensen met psychische of sociaal-maatschappelijke problemen zijn volwaardig onderdeel van onze samenleving. Dit draagt bij aan voorspoedig herstel en het afnemen van problemen. Voorwaarden hiervoor zijn veilig en betaalbaar wonen, in of dicht bij de eigen woonplek, passende begeleiding en ondersteuning, zinvol werk, voldoende inkomen, een veilige en gezonde leefomgeving en een welwillende samenleving.

We stimuleren nieuwkomers om mee te doen in de maatschappij. De achterstand op dit punt is onderkend er moet dus waar mogelijk actie ondernomen worden. Door het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal, door een thuis te hebben, te participeren op werkgebied en op sociaal vlak deel te nemen in de maatschappij, vindt snelle juiste integratie plaats. Hierbij creëert de gemeente draagvlak bij de nieuwkomer en zijn omgeving. Uit de inwonerraadpleging over vluchtelingenopvang bleek dat inwoners uit de Liemers en vluchtelingen het vaak eens zijn over wat er nodig is om goed samen te leven. Dit sluit aan bij wat wij als gemeenten (Duiven, Westervoort en Zevenaar) belangrijk vinden. De uitkomsten van de PWE-raadpleging bevestigen dat. Onze aanpak hiervoor richt zich op taal, werk, integratie en acceptatie in de samenleving. 2025/2026 gebruiken we de resultaten om onze duurzame visie te maken en onze plannen te verbeteren. Zo werken we aan beter beleid voor de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders in de Liemers.

Het vergroten van de (financiële) weerbaarheid van onze inwoners, zodat iedereen in staat wordt gesteld volop mee te doen in de samenleving.

De kracht van het verenigingsleven

Voor de komende jaren is het belangrijk om het sociaal domein toekomstbestendig te houden. Het verenigingsleven speelt daarbij een belangrijke rol. Het zorgt voor een breed en hecht netwerk voor inwoners dat bescherming kan bieden tegen veel sociale problematieken. Verenigingen kunnen, met lokale kennis en toegang, zorgen voor laagdrempelige hulp en daardoor bijdragen aan snellere, betere en goedkopere ondersteuning en minder maatwerkvoorzieningen.

2.3 Wat gaan we daarvoor doen

De gemeente gaat (rekening houdend met de externe ontwikkeling en met het te kiezen scenario) alle veranderingen in het sociaal domein onder de bekende noemer van Samen Sterk vormgeven. Om alle veranderingen (het herijken van het sociaal domein) voor de komende jaren inhoudelijk richting te geven zijn leidende principes opgesteld (zie paragraaf 2.1).

Het toepassen van deze principes gaat leiden tot het gewenste resultaat: onze inwoners ervaren positieve gezondheid en kwaliteit van leven en het dan passende ondersteuning- en zorgstelsel is betaalbaar voor de gemeente.

In het kader van Samen Sterk is er gekozen voor de onderstaande speerpunten en deze worden opgegegericht, geprioriteerd en in samenhang opgepakt:

1. Realiseren van een sterke lokale toegang

Door de toegang te versterken en deze toegankelijker en effectiever te maken voor inwoners van 0 tot 100 jaar, worden mensen sneller geholpen én is er minder doorstroom naar duurdere geïndiceerde zorg. Het betreft hier alle levensdomeinen en dat vereist en versterkt integraal werken. Hier werken we aan door de breed uit te vragen bij inwoners met een hulpvraag en door regionaal afgesproken methodieken in te voeren. We onderzoeken hoe geïndiceerde lichtere vormen van hulpverlening als algemene voorziening mogelijk gemaakt kunnen worden.

Daarnaast wordt het model / de structuur voor de sterke lokale toegang vastgesteld, hierin wordt de regionale aansluiting op regionaal werkende teams (het Regionale Expertise Team en het Regionale Veiligheidsteam) meegenomen.

Landelijk en regionaal wordt in het kader van het normaliseren onderzocht welke jeugdhulp bij “het leven” hoort. De gemeente volgt dit onderzoek en neemt zo nodig actie.

Er is een uitspraak gedaan over de verdeling en taakstelling per gemeente in de regio over bouwen van woningen voor de doelgroep beschermd wonen. Toegang tot deze producten is onderdeel van de brede vraagverheldering.

Meldingen door partners in het kader van vroegsignalering zijn ook onderdeel van de brede vraagverheldering.

In het kader van het toezichtonderzoek “Toezicht Sociaal Domein”, 17 januari 2025, zijn aanbevelingen geformuleerd, waaronder het versterken van onze toegang en de voorliggende voorzieningen. Inmiddels is een eerste werksessie gehouden en is een werkgroep geformeerd, bestaande uit inwoners, maatschappelijke partners en gemeente, om de aanbevelingen te vertalen naar concrete acties die moeten leiden tot resultaten in 2026.

2. Inwoners versterken

De kracht van de samenleving zit in het “omzien naar elkaar”. Inwoners helpen elkaar in de vorm van burenhulp, mantelzorg en vrijwilligerswerk. De gemeente wil de inwoners ondersteunen in het “omzien naar elkaar” en toetst hiervoor in de pilot Blijfwijk de geselecteerde methoden. De geschikte methode zal vervolgens gemeente breed worden toegepast.

De zorg staat onder druk. We maken inwoners daar meer van bewust, zij begrijpen dat er daardoor meer beroep op elkaar moet worden gedaan. We werken toe naar gedragsverandering.

We zorgen ervoor dat werkzoekenden en arbeidsongeschikten mee kunnen doen in de maatschappij. Onlangs hebben we het Activerend werk opnieuw onder de aandacht gebracht, we streven naar een toename in deelnemers. In de regio zoeken we naar de mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toch kansen te bieden. We zorgen voor de uitbreiding van beschutte werkplekken en hebben extra aandacht voor schoolverlaters.

Voor nieuwe Nederlanders is duidelijk welke instelling welke taak heeft in de inburgering en zijn er duidelijke prestatieafspraken over de ondersteuning van statushouders.

We verwachten eind 2026 de eerste resultaten van het MDT. We verwachten voor de gemeenten Duiven en Westervoort samen ongeveer 100 jongeren geholpen te hebben waarbij de focus op mentale gezondheid ligt.

In het kader van de digitalisering is onderzocht of (een deel van) de hulpaanvragen (WMO, Jeugd, W&I) van de inwoners op een digitale wijze afgehandeld kunnen worden. Een keuze is gemaakt met welke hulpaanvragen te beginnen.

Verder wordt een verkenning uitgevoerd of het inzetten van technologische voorzieningen (zoals E-health) en digitalisering van aanvragen bij het Sociaal Loket, naast of in plaats van bestaande voorzieningen, effectief en efficiënt kunnen worden ingezet.

De sociale basis (alle vormen van ondersteuning waar geen indicatie voor nodig is, zie de

blauwe bol in de illustratie bij de inleiding), kent elkaar en er is een gezamenlijk plan ontwikkeld en in uitvoering om preventief te kunnen inzetten op de doelgroep ouderen.

Het instrument voorzorgcirkels is getoetst op een efficiënt en effectief gebruik.

3. Werken volgens de bedoeling

Deze tijd van (autonome) opeenvolgende ontwikkelingen in het Sociaal Domein, zoals: de toenemende vergrijzing, krapte op de arbeidsmarkt, de toename van het gebruik van voorzieningen, de veranderende samenstelling van huishoudens en de druk op de woningmarkt gecombineerd met bezuinigingen van rijkswege, maakt dat we ons als gemeente Duiven geconfronteerd weten met de opgave: "Meer doen met minder".

Een herijking is noodzakelijk willen we een houdbare samenleving met elkaar beleven.

Dat betekent als gemeente keuzes maken in wat de gemeente moet doen. Dat betekent ondersteunen waar nodig en laten gaan als de inwoners het prima zelf redden. Integraal werken en maatwerk leveren en ook lef tonen om ook nee te durven zeggen. En het herijken vraagt niet altijd om geld injecties.

Inwoners (en raden) worden nadrukkelijk betrokken en geïnformeerd over de rol, positie en aanpak van de gemeente in het "werken volgens de bedoeling". Het versterken van de inwoners in het "omzien naar elkaar" is een vanzelfsprekendheid.

Om het bovenstaande te kunnen bereiken vraagt dit van de ambtelijke organisatie 1Stroom anders werken. Een integrale aanpak afdeling overstijgend is nodig op beleids-, project- en uitvoerend niveau. En er moet gericht gewerkt gaan worden om de juiste methoden te kiezen en te gaan gebruiken om het "omzien naar elkaar" te versterken.

Asielopvang

Het faciliteren van 270 duurzame opvangplaatsen voor nareizigers. Hierbij gaat het in de basis om een veilige, sociale en fysieke leefomgeving voor bestaande en nieuwe bewoners. Per 1 juli 2025 moet de Liemers volgens het verdeelbesluit van 20 december 2024 van minister Faber-van de Klashorst 532 asielopvangplekken leveren.

Zoals bekend wil het kabinet regels om ervoor te zorgen dat er minder vluchtelingen naar ons land komen. Die zijn er voorlopig nog niet. Tot die tijd werken wij in de Regio Arnhem met andere gemeenten, provincie Gelderland en COA aan de realisatie van de opgaven voor opvang en huisvesting. In 2025-2026 wordt nader gekeken naar de mogelijkheden voor andere asielopvang zoals het (gedeeltelijk) verplaatsten van de hotelopvang.

2.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

De bovengenoemde speerpunten zijn ombuigingen binnen het sociaal domein en passen daarmee binnen de opgave die er nu ligt richting het zogenoemde ravijnjaar en verder. Door deze speerpunten om te zetten in activiteiten gaat het Sociaal Domein op diverse manieren effectiever werken en daardoor geld besparen.

Dit gaan we doen door onder andere het toepassen van een brede vraagverheldering in hele sociale domein (de sociale basis, lokale toegang en vangnetten), zowel in de Jeugdhulp, Volwassenzorg als binnen Werk en Inkomen. Daarmee zorgen we ervoor dat er in de hele keten van gemeente, aanbieders, partners in de sociale basis én inwoners dezelfde taal wordt gesproken en dus dezelfde definities worden gebruikt. Hierdoor bundelen we diverse

triage-momenten. Er kan op basis van één gesprek al passende hulp aan de inwoner worden geboden. Zo licht mogelijk en zwaarder waar nodig (onderdeel van het speerpunt realiseren van een sterke lokale toegang).

Door deze efficiëntere en effectievere keuze van passende hulp op basis van de behoefte van de inwoner (speerpunt werken volgens de bedoeling) wordt de inwoner sneller en beter geholpen en is daardoor meer tevreden. Doordat inwoners sneller zijn geholpen en er minder stappen zijn tot deze hulp levert het een behoorlijke besparing op.

Door het omzien naar elkaar te versterken (speerpunt inwoners versterken) zorgen we ervoor dat inwoners elkaar gaan helpen/ondersteunen en dat inwoners initiatieven starten. Daarmee zorgen we voor een behoorlijke vermindering van zorgkosten en voor meer betrokkenheid van en bewustwording bij de inwoners als het gaat om de positie van de gemeente.

2.4.1.a Op weg naar een blijvend betaalbaar zorgstelsel

Elk van de bovengenoemde speerpunten draagt bij aan de opgave om het zorgstelsel blijvend betaalbaar te maken. Het realiseren van deze speerpunten vraagt om investeringen, kosten voor de baten.

Om deze opgave uit te kunnen voeren is (tijdelijk) extra inzet nodig (in de jaren 2026, 2027 en 2028) van:

- a. een ervaren senior consultant, ter ondersteuning van het werken volgens de bedoeling
- b. van een wijkwerker; ten behoeve van het omzien naar elkaar (sterke inwoners)
- c. van een ervaren proces-ontwerper/veranderaar; ten behoeve van de implementatie van een sterke lokale toegang

Wat het de gemeente aan besparing gaat opleveren aan minder geïndiceerde zorg is nu niet in een businessplan te duiden. We willen ons een taakstelling opleggen en onderstaande besparingen jaarlijks minimaal realiseren, waarbij we voorzichtig inzetten. Voor 2026 is het afhankelijk van het moment van starten of we in dit jaar ook al gelijk een besparing kunnen realiseren. De baten en lasten van deze opgave:

Op basis van de gegevens 2024 bedraagt de geïndiceerde zorg in Duiven afgerond € 15.000.000. De verwachting is dat met deze investeringen vanaf 2027 een percentage van minimaal 2% wordt bespaard. Dit loopt door naar een besparing van minimaal 6% vanaf 2030.

Jaar	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Baten	€ 0	€ 300.000	€ 600.000	€ 750.000	€ 900.000	€ 900.000
Lasten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 0	€ 0	€ 0

We gaan er vanuit dat de inzet van tijdelijke aard is om de speerpunten te realiseren en te borgen in de werkwijzes in het sociaal domein. De lasten zijn derhalve incidenteel geld (per jaar).

De gevraagde inzet realiseert mede de aanbevelingen zoals ze zijn opgenomen in het rapport Toezicht Sociaal Domein zoals eerder genoemd en zorgt voor invulling van genoemde externe ontwikkelingen.

Het monitoren van deze opgave wordt onderdeel van de monitor Sociaal Domein.

2.4.1.b. Jeugdhulpexpertise in de kinderopvang

Het aantal peuters en kleuters met een complexe ondersteuningsbehoefte in de gemeenten Duiven en Westervoort neemt toe. Dit leidt tot wachtlijsten bij gespecialiseerde jeugdhulpaanbieders en dit vergroot de druk op de kinderopvanggroepen. Hierdoor krijgt een toenemend aantal kinderen niet de ondersteuning die zij nodig hebben.

Vanuit de gedachtegang van de herijking van het Sociaal Domein wordt voorgesteld om jeugdhulpexpertise als voorliggende voorziening beschikbaar te stellen voor de kinderopvang. Hierdoor kunnen meer kinderen de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben, wordt de druk op de kinderopvanggroepen verlaagd en kunnen hoge kosten voor geïndiceerde individuele jeugdhulp worden voorkomen.

Vanaf oktober 2025 kan een tweejarige pilot worden gedraaid op één kinderopvanglocatie in de gemeente. Voor € 45.000 per jaar is een jeugdhulpmedewerker van Youké 12 uur per week beschikbaar om voorliggend (zonder beschikking) en op maat de specialistische expertise te bieden die nodig is om ieder kind van een passend aanbod te voorzien. De inzet van deze jeugdzorgwerker kan variëren van consultatie tot meer intensieve ondersteuning van het kind binnen de groep en coaching van de pedagogisch medewerker. Daarnaast behoort kortdurende opvoedondersteuning van ouder(s)/verzorger(s) in de thuissituatie, gericht op optimale ontwikkelingsstimulering van het kind, tot de mogelijkheden.

Voor 2025 (oktober, november en december) is een budget van € 11.250 nodig. Dekking voor deze pilot vinden we in de besparing die dit oplevert in de individuele voorzieningen Jeugd begeleiding. Hiervoor benodigd budget vanaf 2026 is meegenomen in de formats voor de bezuinigingen.

Verwacht wordt dat de pilot leidt tot de volgende opbrengsten:

1. Besparingen op zwaardere jeugdhulptrajecten door vroegsignalering en preventie
2. Verminderen van gespecialiseerde (en duurdere) zorg door kinderen met lichte en matige ondersteuningsbehoeften in de kinderopvang passende zorg te bieden
3. Efficiënter gebruik van middelen door samen te werken tussen kinderopvang, jeugdhulp en gemeenten.

Gemeente Arnhem ziet sinds pilotjaar 1 (nu 8 jaar geleden) een afname van 80% van het aantal aanvragen voor geïndiceerde jeugdhulp voor deze doelgroep. Verwacht wordt daarom dat de pilot een besparing van kosten voor jeugdhulp met zich meebrengt minimaal ter hoogte van de investering.

2.4.1.c Sociaal loket

Inzetten bestemmingsreserve Beschermd wonen beschermd thuis versterken sociaal loket 2025 en verder.

In het kader van decentralisatie Beschermd wonen, beschermd thuis 2026 worden voorbereidingen getroffen om het sociaal loket zodanig in te richten dat ook aanvragen beschermd wonen kunnen worden verwerkt. Dit vraagt een extra inzet van de consultants volwassenzorg. Voorgesteld wordt om € 27.000 van de bestemmingsreserve beschermd wonen, beschermd thuis in te zetten voor deze versterking voor het jaar 2025. En € 55.000 voor de jaren 2026 tot en met 2028 beschikbaar te stellen voor de versterking 0,5 fte van de formatie consultants volwassenzorg. Dit budget zal jaarlijks worden aangepast met de indexering die de gemeente hanteert. Deze gelden worden overgemaakt naar 1Stroom en kunnen ook uit de bestemmingsreserve worden voldaan.

2.4.1.d Ondersteuning voorliggende voorzieningen

Daarnaast wordt gevraagd om voor 2025 € 100.000 en voor 2026 en 2027 ieder € 150.000 uit deze bestemmingsreserve beschermd wonen beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van voorliggende voorzieningen bij het steeds zwaarder worden van de zorgvraag (o.a. GGZ) die ontstaat in de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. De incidentele middelen worden gebruikt voor het ondersteunen van voorliggende voorzieningen. Doordat mensen met psychische kwetsbaarheid langer thuis wonen, neemt de kans op mensen met verward gedrag toe. Grotere inzet van zorgbemiddeling en bemoeizorg is noodzakelijk om snel hulp in te zetten en grotere problemen te voorkomen op het vlak van zorg en openbare orde en veiligheid. Het ontwikkelen van een time-out voorziening voor mensen met verward gedrag, die kortdurende uit de thuissituatie weg moeten om te de-escaleren, zorgt ervoor dat mensen langer thuis kunnen wonen. Omdat de hulpvraag steeds zwaarder wordt is het noodzakelijk dat GGZ expertise (psychiater, sociaalpsychiatrisch verpleegkundigen) beschikbaar wordt gesteld in de wijk. Met als doel consulenten en bemoeizorgers te ondersteunen bij de aanpak voor mensen met verward gedrag. GGZ-ondersteuning bij de herstelacademie Connection door psychiater of sociaalpsychiatrisch verpleegkundige, is nodig omdat de hulpvraag ook hier erg ingewikkeld wordt. GGZ expertise wordt toegevoegd aan welzijnswerkers van Santé zodat zij kunnen reageren op mensen met verward gedrag.

Hierbij komen de eerdere claims op de bestemmingsreserve beschermd wonen te vervallen.

2.4.1.e Wijkhuis van Droo

Met toegangscontrole en camerabewaking sociale veiligheid verbeteren in Wijkhuis van Droo

Vanwege eerder gemelde problematiek met doelgroepen onderling is zonebeperking in toegang noodzakelijk evenals camerabewaking. Camerabewaking moet voldoen aan het geldende protocol om de privacy te borgen en beelden kunnen alleen na een incident door politie en / of handhaving na goedkeuring burgemeester gevorderd worden.

Deze kosten betreffen een investering. Meerkosten zouden in de huur verwerkt moeten worden. Voor de realisatie is een krediet nodig van € 52.000. De kapitaallasten zijn bij een rentelast van 2% en een afschrijving in 10 jaar € 6.240. Realisatie van dit project zal in het najaar 2025 plaatsvinden. Het voorstel is om deze extra kosten via de huur terug te vragen.

De aanvullende abonnementskosten voor cameratoezicht en elektronische toegangscontrole bedragen € 6.025 per jaar.

2.4.1.f Overige activiteiten

Het implementeren van het “data gedreven werken” gaat bijdragen aan het monitoren van de te bereiken resultaten en effecten. De behoefte van Raad, College, directie, managers, beleidsadviseurs, consulenten, kwaliteitsmedewerkers is in beeld gebracht en vertaald naar werkende monitors en/of dashboards. (Een plan van aanpak is beschikbaar). Let op het “data gedreven werken” wordt uitgevoerd op 1Stroom niveau en wordt ook geraakt door het herijken.

2.5 Welke externe partijen dragen hieraan bij

BVO-DRAN

Als gevolg van gestegen brandstofprijzen en hogere cao-lonen stijgt de bijdrage van Duiven aan vervoersorganisatie BVO-DRAN (beter bekend onder de naam Avan). Vanuit de transformatieagenda Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van het aanbod van vervoer in de sociale basis zodat minder vervoer vanuit het sociale vangnet (Avan) nodig is. Met name Graag Gedaan en de Plusbus zijn belangrijke vormen van vervoer in de sociale basis. Deze voorzieningen zijn voorliggend aan het duurdere BVO-DRAN. Als een inwoner

een scooter als vervoersvoorziening heeft, dan zien we dat ook als voorliggend voor de kortere afstanden. Betreffende inwoner heeft dan minder kilometers ter beschikking als er een indicatie is voor de BVO-DRAN. Dat wordt dan in mindering gebracht op de vervoerspas van AVAN/op de duurdere vervoerskosten.

MGR

De MGR is een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling die verantwoordelijk is voor het inrichten en uitvoeren van de aanbestedingen van de regionale zorg en de inkoop en contractering van bovenregionale zorg. Zij dragen zorg voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördineren volwasseneneducatie. Daarnaast geven zij vorm en inhoud aan het werkgeverschap voor SW-medewerkers en plaatsen zij werkzoekenden bij werkgevers uit de omschreven doelgroepen. De MGR voert sinds 2022 het contractbeheer en contractmanagement van inburgeringstrajecten uit.

VGGM

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt voortdurend aan publieke veiligheid en gezondheid. De VGGM is de wettelijk aangewezen hulporganisatie voor onder meer volksgezondheid en veiligheid. De VGGM beschikt over de kennis en ervaring waar de gemeente Duiven niet over beschikt en ambtelijk niet structureel kan aantrekken. Ze verzorgen onder andere het vaccinatiebeleid, geven voorlichtingen op het gebied van gezondheid, denken mee over gebiedsinrichting, etc. Momenteel heeft de VGGM, waaronder de GGD valt, te kampen met problemen die in de tijd van corona zijn opgeschoven.

Santé Partners

Santé Partners is een belangrijke lokale partner die o.a. maatschappelijke werk en het opbouwwerk verzorgt. Samen met MEE zijn deze organisaties onmisbaar in de realisatie van een betere toegang. Er wordt daarnaast samengewerkt met lokale belangenbehartigers zoals wijkraden en wijkverenigingen in de gemeente Duiven.

2.6 Wat gaat het kosten

Saldi 2025-2029 programma 2 Maatschappij

Saldi 2025-2029 programma 2 Maatschappij

	I/ S	2025	2026	2027	2028	2029
<u>Speerpunten</u>						
Poort voor de poort						
<u>Wensen/Keuzemogelijkheden</u>						
a Op weg naar een blijvend betaalbaar zorgstelsel	I		200,000	200,000	200,000	
a Op weg naar een blijvend betaalbaar zorgstelsel	I			-300,000	-600,000	-750,000
b Jeugdhulpexpertise kinderopvang	I	11,250				
b Individuele voorzieningen jeugdbegeleiding	I	-11,250				
c Sociaal loket	I	27,000	55,000	55,000	55,000	
d Ondersteuning voorliggende voorzieningen	I	100,000	150,000	150,000		
d Dekking BR Beschermd wonen	I	-127,000	-205,000	-205,000	-55,000	
e Wijkhuis van Droo	S		6,240	6,240	6,240	6,240

e	Wijkhuis van Droo	S		-6,240	-6,240	-6,240	-6,240
e	Wijkhuis van Droo	S		6,025	6,025	6,025	6,025

Autonome ontwikkelingen:

a	Wmo hulpmiddelen	S	45,000	49,000	49,000	49,000	49,000
b	Wmo vervoersvoorzieningen	S	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
c	Maatwerkvoorziening Wmo	S	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000
d	Huishoudelijke hulp	I	14,000				
e	Subsidies Maatschappelijke ondersteuning	S	85,000	85,000	85,000	85,000	85,000
f	Individuele voorzieningen Jeugd	S	470,000	470,000	470,000	470,000	470,000
g	Onderwijsachterstanden	I	512,514	461,263			
g	SPUK Onderwijsachterstanden	I	-512,514	-461,263			
i	Wet Inburgering	I	501,705				
i	SPUK Inburgers	I	-501,705				
j	Bemoeizorg	I	35,000	35,000	35,000	35,000	
j	Dekking BR Beschermd wonen	I	-35,000	-35,000	-35,000	-35,000	
k	VGGM	S	192,000	256,000	256,000	256,000	256,000
l	Doelgroepenvervoer	I	-45,000	0	92,000	173,000	
l	Dekking BR Doelgroepenvervoer	I	0	0	-92,000	-173,000	
l	RSD	S	544,000	540,000	134,000	130,000	223,000
m	Uitkeringen	S	830,000	830,000	830,000	830,000	830,000
m	SPUK uitkeringen	S	-890,000	-890,000	-890,000	-890,000	-890,000
n	Beschermd thuis	I	-253,000				
n	Storting BR Beschermd thuis	I	253,000				
o	Veilig thuis	S	51,000	90,000	90,000	90,000	90,000
p	MGR	I	-92,000	-158,000	-177,000	-215,000	-245,000
q	Bibliotheek	S	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000
r	Aanbesteding onderhoud groen, vegen en onkruidbestrijding	S	220,000	220,000	220,000	220,000	220,000
s	Aanbesteding sportveldenonderhoud	S		35,000	35,000	35,000	35,000
t	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting	S	70,000				
u	Regionaal Integraal Huisvestingsplan VO	S	15,000	1,800	1,800	1,800	1,800
v	Definitiefase Heerenmaten/Zonegge	S	72,000	8,640	8,640	8,640	8,640
w	Schoonmaak Triominos	S	55,000	55,000	55,000	55,000	55,000
x	Huurovereenkomst DVV	S	-5,000	-5,000	-5,000	-5,000	-5,000
y	Achterstallig onderhoud Ogtent	I	180,000				
z	Uitwerking zaalcapaciteit	I	25,000				

Totaal Programma 2			2,156,000	2,113,465	1,388,465	1,046,465	759,465
	waarvan incidenteel	I	82,000	42,000	-277,000	-615,000	-995,000
	waarvan structureel	S	2,074,000	2,071,465	1,665,465	1,661,465	1,754,465

2.5.1 Autonome financiële ontwikkelingen

2.5.1.a + b Wmo hulpmiddelen en vervoersvoorzieningen

De afgelopen drie jaar is er gemiddeld € 231.000 per jaar besteed aan hulpmiddelen Wmo. In 2024 is er € 250.000 uitgegeven aan hulpmiddelen Wmo. De komende jaren zullen de kosten toenemen vanwege de vergrijzing en de noodzaak langer zelfstandig thuis te blijven wonen. Om de verwachte kosten van € 250.000 te dekken, is een budgetbijstelling van € 45.000 nodig in 2025, en vanaf 2026 € 49.000.

De afgelopen vijf jaar is € 371.000 per jaar besteed aan vervoersvoorzieningen. In 2024 is er € 401.500 uitgegeven aan vervoersvoorzieningen. De kosten per jaar verschillen. Dit komt doordat vanuit deze kostensoort ook autoaanpassingen worden betaald. De hoogte van deze kosten zijn afhankelijk van het aantal aanvragen. Tevens worden de scootmobielen uit deze kostensoort betaald. Deze prijzen zijn in 2025 met +3,5% geïndexeerd. In 2025 is € 357.000 begroot voor de vervoersvoorzieningen. Dit bedrag is niet toereikend om de verwachte kosten mee te dekken. Om de verwachte kosten te dekken is € 20.000 structureel extra nodig.

2.5.1.c Maatwerkvoorziening Wmo

Door de stijging van de lonen binnen de zorg en daarmee ook de kosten, moet de gemeente een indexering toepassen voor Wmo volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland. Voorgesteld wordt een bedrag van € 200.000 structureel bij te ramen.

2.5.1.d Huishoudelijke hulp

De huishoudelijke toelage is per 1 januari 2025 gestopt. Omdat pas in november definitief is besloten om deze voorziening te stoppen, was de gemeente niet in staat om dit te communiceren met de deelnemers en waren de deelnemers niet in staat om voor 1 januari 2025 een alternatief te regelen. Om die reden is voor de deelnemers de huishoudelijke toelage verlengd tot 1 april 2025. Deze verlenging geeft ook Wmo-consulenten de mogelijkheid om het keukentafelgesprek te voeren met de deelnemers als dat nodig is. Deze verlenging kost naar verwachting € 14.000. Vanaf 1 april 2025 stopt de huishoudelijke toelage voor alle deelnemers.

2.5.1.e Subsidies Maatschappelijke ondersteuning

Door stijging van de CAO-lonen is het huidige subsidiebedrag aan o.a. MEE en Sante niet meer toereikend. Als onze maatschappelijke organisaties dezelfde inspanningen willen of moeten blijven leveren dan moet het subsidiebedrag dat zij jaarlijks van ons ontvangen worden verhoogd. Daarom wordt voorgesteld het totale subsidiebedrag vanaf 2025 structureel met € 85.000 te verhogen.

2.5.1.f Individuele voorzieningen Jeugd

Door de stijging van de lonen binnen de zorg en daarmee ook de kosten, moet de gemeente een indexering toepassen voor Jeugd volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland. Voorgesteld wordt een bedrag van € 470.000 structureel bij te ramen. Het bedrag van € 470.000 is berekend op basis van de tariefstijgingen voor de regionale producten van de individuele voorzieningen Jeugd. Het gaat om een indexeringspercentage van 5,1% op het huidige geraamde bedrag in de begroting van de uitgaven voor deze voorzieningen. Vooralsnog zitten hier geen extra volumeontwikkelingen in. Deze zijn al meegenomen voor de jaren 2025 en verder bij de voorjaarsnota 2024. In de loop van dit jaar zal blijken of we de volumestijging juist hebben ingeschat.

2.5.1.g Specifieke uitkering onderwijsachterstanden

De uitkering is bedoeld voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal. De regeling loopt van 2023 tot en met 2026. Voor het jaar 2025 kan er tot € 512.514 aan Rijksuitkering worden bijgeraamd. Het Rijk heeft aangekondigd de hoogte van deze uitkering in 2026 met 10% te verminderen. De gelden worden grotendeels besteed aan peuteropvang voor peuters met een risico op (onderwijs)achterstanden. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.5.1.h Specifieke uitkering Wet Inburgering

De specifieke uitkering (in 2025 is een bedrag van € 501.705 ontvangen) is bedoeld ter dekking van voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het Rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

2.5.1.i Bemoeizorg

Vanwege afgesproken indexeringen en grotere vraag naar bemoeizorg door een toenemend aantal inwoners met verward gedrag en verzwaring van de zorgvraag, wordt voorgesteld om het budget bemoeizorg vanaf 2025 t/m 2028 structureel bij te ramen met € 35.000 uit de bestemmingsreserve. We gaan ervan uit dat er dan duidelijkheid is over de decentralisatie beschermd wonen en dat de gemeente dan de decentralisatiegelden ontvangt. Er is voldoende saldo over om de eerste tekorten op te vangen als de decentralisatie en het woonplaatsbeginsel doorgaat.

2.5.1.j Bijstellen (deel)begroting VGGM (PGZ JGZ RVP)

Het tekort op de (deel)begroting van VGGM wordt gerepareerd. Middels de kennisgeving over de kaderbrief 2026 bent u geïnformeerd dat we structureel moeten bijramen. In de najaarsnota 2024 is alleen voor 2024 bijgeraamd omdat de bedragen voor 2025 nog niet definitief waren. De onderstaande bedragen moeten opgenomen worden in de voorjaarsnota 2025, waardoor de gemeentelijke begroting aansluit bij de begroting van VGGM voor 2025 en 2026. Dat betekent een bedrag van € 192.000 voor 2025 en een bedrag van € 256.000 vanaf 2026. Ten tijde van de afronding van deze Voorjaarsnota bereikte ons nog het bericht dat de VGGM in haar conceptbegroting uitgaat van herziene indexeringscijfers. Hierdoor zal de bijdrage voor Duiven naar beneden worden bijgesteld. Hoeveel het voordeel zal zijn wordt pas bekend als de begroting van de VGGM definitief is vastgesteld. Dat voordeel zal worden verwerkt in aanloop naar de Meerjarenbegroting 2026-2029.

2.5.1.k Doelgroepenvervoer

In de gewijzigde begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2029 van BVO DRAN is een verlaging van de begroting doorgevoerd. Hierdoor zullen de kosten in 2025 en 2026 lager uitvallen. Wij stellen voor om de begroting naar beneden bij te stellen voor het jaar 2025 met een bedrag van € 45.000. Voor het jaar 2026 hoeft er geen budgetbijstelling plaats te vinden.

Voor de jaren 2027 t/m 2029 ziet de gemeente juist weer een stijging in de uitgaven. Dit komt door de zero-emissie doelen die gesteld zijn, de nieuwe contracten die ingaan en de te verwachten indexaties. Wij stellen voor om deze kostenstijging te dekken uit de reserve Doelgroepenvervoer. In 2027 is er een bedrag van € 92.000 nodig en in 2028 € 173.000.

2.5.1.l Regionale Sociale Dienst (RSD)

Ook voor de RSD verwacht de gemeente vanaf 2026 een toename in de kosten door indexering, het gaat hierbij om de exploitatiekosten. De te verwachte hoogte van de stijging kan nog niet worden vastgesteld, de (meerjaren)begroting RSD vanaf 2026 wordt begin juni 2025 verwacht. De te verwachte kostenstijging zal dan worden meegenomen in de meerjarenbegroting van de gemeente Duiven.

Op basis van de gewijzigde meerjarenbegroting 2025 zijn de kosten gestegen ten opzichte van de primitieve begroting 2025. In de najaarsnota 2024 is incidenteel voor 2024 bijgeraamd omdat de bedragen voor 2025 nog niet definitief waren. De onderstaande bedragen moeten opgenomen worden in de voorjaarsnota 2025, zodat de gemeentelijke begroting aansluit bij de begroting van RSD. Dit betekent dat de volgende wijzigingen van de budgetten:

2025: €544.000
2026: €540.000
2027: €134.000
2028: €130.000
2029: €223.000

De bestuursopdracht RSD loopt tot en met jaar 2026. In 2026 wordt met de bestuurders gesproken over de mogelijke voortzetting na 2026. Tot die tijd is het bedrag niet structureel doorgetrokken.

2.5.1.m Uitkeringen

Daarnaast worden er hogere uitgaven verwacht op basis van de geprognostiseerde kosten voor de uitkeringen. In 2025 vallen de geprognostiseerde kosten € 830.000 hoger dan dat er begroot staat. Daartegenover worden de inkomsten op basis van de voorlopige bijstandsuitkering beschikking structureel omhoog bijgesteld met € 890.000.

2.5.1.n Gelden vanuit Arnhem Beschermd wonen, beschermd thuis

In Regio Centraal Gelderland zijn financiële afspraken gemaakt over het budget Beschermd wonen en de gelden die gemeente Duiven krijgt vanuit Arnhem om in te zetten voor de transitie beschermd wonen naar beschermd thuis. Deze afspraken waren gemaakt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 omdat de verwachting was dat de decentralisatie beschermd wonen in 2025 ingevoerd zou worden. Nu de decentralisatie weer is uitgesteld zijn de afspraken met de gemeente Arnhem ook van toepassing voor 2025. Dit houdt in dat de gemeente Duiven in 2025 nog een bedrag van de gemeente Arnhem ontvangt ter hoogte van € 253.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve Beschermd wonen.

2.5.1.o Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft een begroting die beleidsarm is en voornamelijk werkt op basis van meldingen (productie). Bij hogere instroom wordt de productie hoger en dat vraagt meer personele lasten voor de verwerking. De aanwezige reserve is onvoldoende om grote schommelingen op te vangen, de reserve Veilig Thuis is ook al deels aangesproken. De autonome ontwikkeling (reserve aanvullen en hogere instroom opvangen) houdt in dat de bijdragen van Veilig Thuis omhoog moeten. Dit betekent dat er in 2025 een bedrag van € 51.000 en vanaf 2026 € 90.000. De begroting 2026 is € 9.138.067 en is hiermee op totaalniveau € 1.173.410 hoger dan de begroting 2025. De gemeentelijke bijdrage stijgt in totaal met € 1.108.297. Het verschil tussen de begroting 2026 en 2025 komt door:

- Uitbreiding in fte door de verhoogde instroom. Begroting is met name productie gestuurd. Meer instroom is meer productie (dus meer werkuren).
- Deels door de toegepaste indexering.
- De verhouding in bijdrage van de drie Veilig Thuis organisaties in Gelderland m.b.t. inzet van de bovenregionale bereikbaarheidsdienst (meer conform realisatie per regio).

N.B. regiogemeenten zijn in gesprek over deze toename en of hier de juiste keuzes gemaakt worden.

2.5.1.p MGR

In de onderstaande tabel zijn de gemeentelijke en de MGR-begroting opgenomen voor de jaren 2025 tot en met 2029. Voor de jaren 2025 en 2026 is een bijstelling van de gemeentelijke begroting benodigd. Vanaf 2027 is de gemeentelijke begroting hoger dan de begroting van de MGR, aangezien de MGR alleen rekening houdt met de jaarlijkse uitstroom van SW-medewerkers (5%). De gemeentelijke begroting gaat ook uit van loonontwikkelingen voor de SW-medewerkers en is daarbij uitgegaan van 2,5%.

Wij stellen voor om de gemeentelijke begroting af te stemmen op die van de MGR, met uitzondering het onderdeel WgSW voor de jaren 2027 tot en met 2029. Dit betekent de volgende wijzigingen van de budgetten:

2025: -€ 92.000
2026: -€ 158.000
2027: -€ 177.000
2028: -€ 215.000
2029: -€ 245.000

2.5.1.q Bibliotheek

In de algemene uitkering is er middels een decentralisatie-uitkering een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de versterking van de bibliotheek en de uitvoering van de Zorgplicht. Dit bedrag is bestemd voor de Bibliotheek en zal vanaf 2025 structureel worden toegekend aan de gemeente. Wij stellen voor om de ontvangen decentralisatie-uitkering structureel beschikbaar te stellen op het budget.

2.5.1.r Aanbesteding onderhoud groen, vegen en onkruidbestrijding

Eind 2024 is het groenonderhoud opnieuw Europees aanbesteed. Het betreft een integraal contract waarin groen gerelateerde werkzaamheden zijn opgenomen evenals vegen en onkruidbestrijding op verharding. De huidige aanbestedingsmarkt is zeer matig. Er is een fors gebrek aan personeel en het veranderende klimaat zorgt voor meer risico's. Dit is terug te zien in de prijs. Er is een kostenstijging van € 220.000 voor 2025 op een totaalbedrag van € 1.700.000.

Om de kosten vanaf 2026 te beperken kan het onderhoudsniveau naar beneden worden bijgesteld. Dit is opgenomen in de bezuinigingsvoorstellen voor 'Financieel Gezond'.

2.5.1.s Aanbesteding sportveldenonderhoud

Het onderhoudscontract loopt af in 2025 en moet opnieuw worden aanbesteed. De aanbestedingsmarkt is op dit moment erg ongunstig. Het is de verwachting dat de kosten structureel stijgen met € 35.000 met ingang van 2026. Er is rekening gehouden met een prijsstijging van 20% ten opzichte van het huidige prijspeil uit 2019.

2.5.1.t Regionaal Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs

Het bestuur van de GRHVOL neemt het initiatief voor het opstellen van dit plan, gezien de risico's in de vastgoedstructuur. Het voorbereidingskrediet betreft het aandeel van gemeente Duiven in het totaal aan advieskosten. Verrekening vindt plaats via de begroting van de GRHVOL. Deze kosten zijn onontkoombaar omdat sinds 2025 IHP's conform (wet voortgezet onderwijs) WVO om de 4 a 5 jaar herzien moeten worden. Het benodigde aandeel in het project voor gemeente Duiven bedraagt € 15.000. Het project wordt in 2025 uitgevoerd. De jaarlast bedraagt bij een rentelast van 2% en een afschrijvingstermijn van 10 jaar € 1.800.

2.5.1.u. Project definitiefase Heerenmäten/ Zonegge

Het college B&W heeft in januari 2025 besloten tot het afronden van de initiatieffase en de start van een verdiepend haalbaarheidsonderzoek naar nieuwbouw van locatie Liemers College locatie Heerenmäten in samenspraak met het afstoten van de locatie Zonegge. Begin maart 2025 is de gemeenteraad hier in een openbare informatieavond over geïnformeerd. De definitiefase is begroot op € 160.000 voor de drie gemeenten samen. Een prognose voor het aandeel van Duiven bedraagt € 72.000. De werkelijke kosten worden op grond van het leerlingaantal tussen de drie gemeenten verdeeld. Het project wordt in 2025 uitgevoerd. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen bij een afschrijvingstermijn van 10 jaar en een rentelast van 2% € 8.640.

2.5.1.v Schoonmaak aan normen laten voldoen bij sporthal Triominos

De schoonmaak van sporthal Triominos voldoet niet. De hoge schoonmaak vraagt vanwege de veiligheid (brandgevaar) en gezondheid (groei van bacteriën en schimmels) beter aandacht. Ook de schoonmaak van sanitaire ruimten vraagt om betere aandacht.

Schoonmaak aan normen laten voldoen kost € 55.000 per jaar, het budget voor onderhoud dient met dit bedrag opgehoogd te worden zodat vanaf de zomer van 2025 de schoonmaak weer aan de normen gaat voldoen.

2.5.1.w Huurovereenkomst DVV aanpassen door onderhuur aan buitenschoolse opvang (BSO) te realiseren

Dit betreft verwachte meer-inkomsten via onderhuur aan een BSO-organisatie. Dit is nog niet meegenomen in Financieel Gezond. Mogelijk zijn er enkele kleine investeringen nodig om BSO in Buitensport mogelijk te maken. De huurinkomsten moeten echter zodanig zijn dat ze meer opleveren. De verwachting is dat ze € 5.000 aan inkomsten genereren.

2.5.1.x Achterstallig onderhoud installaties OGtent

Uit het dagelijks beheer en onderhoud is gebleken dat er achterstanden zijn in de installaties van de OG tent inclusief zwembad.

Op dit moment blijkt dat Akwaak onvoldoende onderhoud heeft laten plegen aan de zwembadinstallatie en ook de beweegbare vloer in het zwembad. Hier is behoorlijk achterstallig onderhoud ontstaan. Om het achterstallig onderhoud weg te werken is een bedrag nodig van € 100.000.

Ook blijkt de klimaatinstallatie van de OGtent achterstallig onderhoud te hebben wat de werking van de klimaatinstallatie hindert. De signalen hierover bereikten ons in de zomer 2024 vanuit Stichting de OGtent en daarna hebben we onderzoek laten doen. Er blijkt jaren

nauwelijks onderhoud te zijn uitgevoerd waardoor koeling, verwarming en ventilatie niet meer goed functioneert, ook zijn de kanalen inmiddels behoorlijk vervuild geraak. Om de installatie weer werkend te krijgen is een bedrag nodig van € 80.000.

Tot 2024 was er een bestemmingsreserve voor dit doel. Echter in de meerjarenbegroting is deze opgeheven, zie pag. 98 programmabegroting 2025-2028. Het totaal benodigde bedrag van € 180.000 zal nu gedekt moeten worden uit de Algemene Reserve.

2.5.1.y Uitwerking motie extra zaalcapaciteit

Bij de behandeling van de motie Extra zaalcapaciteit gaf het college aan dat de bijbehorende kosten bij de najaarsnota 2024 zouden worden opgevoerd. Deze waren wel opgegeven maar niet verwerkt. Dat willen we alsnog doen bij de voorjaarsnota 2025, de kosten vallen ook grotendeels in 2025. Het gaat om een eenmalig bedrag van € 25.000 welke worden besteed aan legeskosten voor een conceptaanvraag en een adviesbureau.

Programma 3 - Omgeving

Inleiding

De gemeente Duiven streeft naar het behouden en versterken van een gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving. Voor nu én voor de toekomst. Om dit te bereiken heeft de gemeente een omgevingsvisie opgesteld als stip op de horizon voor de fysieke leefomgeving van Duiven, Groessen en Loo in 2040.

De omgevingsvisie sluit aan bij nationaal, regionaal en lokaal beleid. De inhoudelijke basis voor deze omgevingsvisie bestaat uit vier onderdelen:

- **Historie:** de gemeente Duiven heeft een rijke geschiedenis waar op wordt voortgebouwd.
- **Richtinggevende waarden:** belangrijk zijn onder andere de vitale, sterk onderling verbonden inclusieve gemeenschap, de aantrekkelijke leefomgeving en de uitstekende voorzieningen van de gemeente Duiven.
- **Ruimtelijke kwaliteiten:** de kenmerken van het landschap, het erfgoed en de manier van wonen in Duiven, Groessen en Loo dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.
- **Ontwikkelingen & toekomstperspectief:** leidraad voor de toekomst is dat de gemeente ruimte wil bieden aan ontwikkelingen, recht doen aan ruimtelijke kwaliteiten, maatwerk leveren op basis van de leefomgevingskwaliteiten en zorg dragen voor natuur en milieu. Dit gebeurt samen met alle gebruikers van de leefomgeving.

Deze onderdelen zijn vertaald in een vijftal ambities met bijbehorende doelen 2030-2040.

Deze thema's zijn:

A Een Duurzaam thuis;

B Gezonde, sociale en veilige leefomgeving;

C Vitale economie;

D Bereikbaarheid;

E Klaar voor de toekomst.

A. Een duurzaam thuis

De lokale woonvraag en bovenlokale vraag uit de regionale woningmarkt Arnhem, waar Duiven onderdeel van uitmaakt, leiden tot de vraag naar nieuwe woonlocaties. In de eerste plaats streven we naar inbreiding. Gelet op de grote woonbehoefte zijn inbreidingslocaties echter niet meer voldoende. Naast het benutten van de inbreidingslocaties is het noodzakelijk om op korte termijn woningen op uitbreidingslocaties te ontwikkelen. Een duurzaam woningaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van de gemeente vraagt om een ander type woningen dan er op dit moment beschikbaar is in Duiven, Groessen en Loo. De verduurzaming van de woonomgeving zal door het Klimaatakkoord verder gestalte krijgen. Concreet betekent dit het terugdringen van de energiebehoefte en het benutten van duurzame warmtebronnen. Ook klimaatadaptatie zal invloed hebben op de woningen en de openbare ruimte. Dit vraagt om rekening houden met droogte, piekbuien en de behoefte aan koelte. Dit is lokaal gekoppeld aan het programma duurzaamheid met daarin de drie programmalijnen Klimaat adaptatie, Circulariteit, Energie transitie.

B. Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

Gezondheid is een randvoorwaarde voor het handelen, de ontwikkelingen en de plannen in de fysieke leefomgeving. We willen in het fysieke domein de gezondheid en veiligheid van inwoners beschermen, bewaken en waar mogelijk bevorderen en versterken. Ons uitgangspunt is dat een ieder die wil maximaal gezond kan leven en wonen in de gemeente Duiven. Hierbij wordt naar een aantrekkelijke leefomgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen gestreefd. Dit gebeurt samen met inwoners en andere maatschappelijke partners.

Daarnaast vindt de gemeente het belangrijk dat er aandacht is voor de medemens. Voor het fysieke domein gaat het dan om thema's als toegankelijkheid van gebouwen, openbare ruimte en bereikbaarheid.

Door de groene leefomgeving te verbinden aan andere maatschappelijke vraagstukken, zoals klimaatadaptatie en het vergroten van biodiversiteit, is het mogelijk om een win-winsituatie te creëren.

C. Vitale Economie

Duiven heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een vitaal-economische gemeente die veel bijdraagt aan de lokale en regionale werkgelegenheid. Kwaliteiten dienen behouden te blijven. Dit vereist permanente aandacht voor uitstraling en bereikbaarheid. Het versterken van de lokale economie en voorzieningen houdt de gemeente Duiven vitaal. Zo blijft de herontwikkeling van het centrum van Duiven, de spoorzone en de locaties voor de combinatie van wonen en werken ook de komende jaren op de agenda staan om de vitaliteit van de gemeenschap en voorzieningen verder te versterken. Hierbij wordt de verbinding gelegd met de ontwikkelingen in de agrarische sector, vrijetijdseconomie, natuur, biodiversiteit en klimaat.

D. Bereikbaarheid

Op lokaal niveau zet de gemeente in op duurzaamheid door te richten op meer lopen, fietsen en gebruik van het openbaar vervoer. Verbeteringen kunnen onder andere worden gezocht op het gebied van verkeersveiligheid, weginrichting, maar ook herkenbaarheid van routes en de bereikbaarheid van het buitengebied. Daarnaast is er aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor verkeersdeelnemers met een beperking.

Ook houdt de gemeente de doorstroming van het verkeer in de gaten. Op de doorgaande wegen in Duiven en Westervoort is het druk (intensiteiten zijn hoog). Bij de ontwikkeling van inbreidings- en uitbreidingslocaties voor bijvoorbeeld woningen en bedrijven is er aandacht voor de impact op de bereikbaarheid en de benodigde ruimte voor aanpassing of uitbreiding van de infrastructuur. Vanuit duurzame mobiliteit en de energietransitie wil de gemeente ontwikkelingen stimuleren. Voor de langere termijn worden daarin de nationale plannen voor transitie naar duurzame mobiliteit gevolgd. Op deze wijze behoudt de gemeente een kwalitatieve, schone, duurzame en gezonde leefomgeving.

E. Klaar voor de toekomst

De gemeente staat voor tal van uitdagingen. Zo dient de CO₂-uitstoot vergaand gereduceerd te worden, dient de gemeente zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, is er een grondstoffentransitie nodig naar een circulaire economie en staat de biodiversiteit onder druk. Met andere woorden: de gemeente staat voor complexe opgaven die bij voorkeur integraal en in samenhang aangepakt moeten worden. De inzet is gericht op het energieneutraal zijn van de gemeente in 2050 en is in aansluiting op regionaal en nationaal beleid en wetgeving (Klimaatakkoord/Klimaatwet). Dat vraagt enerzijds om vergaande energiebesparing en anderzijds meer opwek van duurzame (hernieuwbare) energie.

Ook in de gemeente worden de gevolgen van klimaatverandering gemerkt. Denk alleen maar aan de toename van hoosbuien, periodes van stijgende temperaturen en toenemende droogte. Hoewel de gemeentelijke bijdrage aan de klimaatverandering maar relatief bescheiden is, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de gevolgen voor het landschap en onze samenleving. De aanpak is gericht op het realiseren van een veerkrachtig en duurzaam water-, natuur-, - en bodemsysteem. Een belangrijke waarde van de inzet is om daarbij de biodiversiteit te behouden. De gemeente geeft het goede voorbeeld door steeds natuur-inclusief te denken bij alle beslissingen en investeringen. Naast de energietransitie en klimaatadaptatie is er een grote opgave in het realiseren van een circulaire economie en het sluiten van de kringlopen. Hierbij wordt naar minder afval, meer recycling en hergebruik gestreefd.

Aangezien integrale ruimtelijke ordening steeds belangrijker wordt, dienen er in relatie tot bodem en ondergrond verschillende disciplines bij projecten betrokken te zijn. Daarnaast

moeten beheer en uitvoering van de openbare ruimte veel meer met het beleid van het fysiek domein verbonden worden. Kansen en risico's in de ondergrond worden zo eerder benut en/of gesignaleerd en worden betrokken bij de plan- of beleidsvorming.

3.1 Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkeling

De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Om dat te bereiken, wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. Binnen de Productieve Regio (Economie) wordt medio dit jaar het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2025-2028 vastgesteld en van kracht. Met aandacht voor onder meer vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen, herstructurering en intensivering van bestaande terreinen en netcongestie.

De Liemerse Ambassade geeft gedurende de periode 2024 t/m 2026 opnieuw uitvoering aan de Liemerse Economische Visie. De speerpunten zijn niet gewijzigd: maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie inclusief retail.

The Economic Board werkt aan het versterken van verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen vanuit de economische kracht met de nadruk op de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Voor de gemeente Duiven is met name de ontwikkeling van de energiesector van groot belang.

De gemeente geeft de laatste kavels uit op bedrijventerrein De Nieuweling. Gesprekken over de invulling met ondernemers worden daarover gevoerd. Op Synergiepark InnoFase wordt de laatste kavel uitgegeven. De Smart Energy Hub InnoFase heeft een pilot-status gekregen binnen Gelderland waardoor ruimte ontstond voor doorontwikkeling. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met ondernemers die zich willen vestigen op Centerpoort-Noord 2. In afwachting van beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden op Graafstaete 2 bedrijfskavels uitgegeven en daadwerkelijk bedrijven op dit nieuwe bedrijventerrein gevestigd.

Voor de economische ontwikkeling zijn ook inspanningen op andere beleidsterreinen van groot belang. Zoals bereikbaarheid, huisvesting, beschikbaarheid van (duurzame) energie en een goed functionerende arbeidsmarkt.

Doortrekking A15 en verbreding A12

De Raad van State heeft op woensdag 2 oktober 2024 het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard. Met deze uitspraak van de rechter komt, na een beroepsprocedure van zeven jaar, een einde aan de onzekerheid over het Tracébesluit. Aannemersconsortium GelreGroen en Rijkswaterstaat zijn na de uitspraak met elkaar in overleg gegaan. Momenteel vinden geen nog (fysieke) werkzaamheden plaats.

De Woningnood /-markt

De woningmarkt wordt nog steeds gekarakteriseerd door hoge prijzen en het is voor inwoners nog steeds moeilijk om een voor hun situatie betaalbare en passende woning te vinden. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Er staan ook grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en

een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunding (toename van het aantal 1 en 2 persoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Ook in de Liemers en in Duiven blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 en 2023 (Woondeal 2.0) zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Ook is de GMR vanwege de benodigde schaa sprong aangewezen als NOVEX ontwikkelgebied. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot, maar onder meer de oorlog in Oekraïne, de afgelopen jaren fors gestegen bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken maken het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave tot een grote uitdaging.

Netcongestie

De energietransitie is in volle gang. Dit leidt tot een enorme groei van opwek van duurzame elektriciteit en tot meer gebruik van elektriciteit voor verwarming, vervoer en apparatuur. Het landelijk en plaatselijk stroomnet heeft deze ontwikkelingen niet kunnen bijhouden. De noodzakelijke uitbreiding van verdeelstations en stroomkabels stagneert als gevolg van personeelsgebrek, ruimtelijke- en juridische procedures. Het stroomnet dreigt daardoor overbelast te raken: er is sprake van netcongestie. Dit kan leiden tot spanningsproblemen of zelfs storingen. Dit kan gevolgen hebben voor de economie en woningbouw.

De complexiteit in de zoektocht naar oplossingen voor de netcongestie zit hem in het zogenaamde '*maakbaarheidsgat*'. Het lukt niet om het elektriciteitsnet voldoende snel uit te breiden om te voorzien in de vraag naar netcapaciteit waardoor een maakbaarheidsgat ontstaat. Dit maakbaarheidsgat drukt het verschil uit tussen de netcapaciteit waar vraag naar is (en die gebouwd zou moeten worden) en de netcapaciteit die daadwerkelijk kan worden gebouwd. Om de netcongestie en het maakbaarheidsgat tegen te gaan wordt in zowel landelijk als ook provinciaal beleid (o.a. Actieplan Netcongestie Gelderland) ingezet op integraal programmeren. Als gemeente volgen wij deze lijn in grote lijn ook: we zetten in op snel meer infra realiseren, er wordt op projectniveau naar slimme oplossingen gezocht en we proberen zoveel als mogelijk netbewust te bouwen.

Aangezien er op dit moment nog geen bindend kader is op onderstationsniveau en Liander niet inzichtelijk heeft wat er op onderstationsniveau nog wel/niet gerealiseerd kan worden worden er voorlopig geen restricties of prioritering opgelegd aan woningbouwprojecten en bedrijventerreinen ontwikkeling in het kader van de netcongestie.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)/ Vitaal Landelijk Gebied Gelderland(VLGG) en Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX)

NPLG/VLGG

De huidige regering heeft het NPLG stop gezet. Dit heeft ook consequenties voor de Gelderse uitwerking, het VLGG. Omdat er veel minder middelen beschikbaar zijn gaat de provincie Gelderland middelen inzetten voor de 'koplopers' (gedefinieerd in het regioarrangement) in de GMR, ofwel een viertal gebiedsprocessen in het Groen-blauw raamwerk. We weten dat het perspectief op uitvoeringsgeld grotendeels nog ontbreekt, o.a. door het wegvallen van het NPLG. Ook ontbreken er een aantal voor onze regio belangrijke gebieden, zoals een deel van de Liemers. Desondanks stellen de vrijkomende middelen de GMR wel in staat om voor de hele regio concreter uit te werken wat we willen doen en daarvoor elders financiering te zoeken. Hier wordt de komende tijd mee aan de slag gegaan.

Groen/Blauw Raamwerk

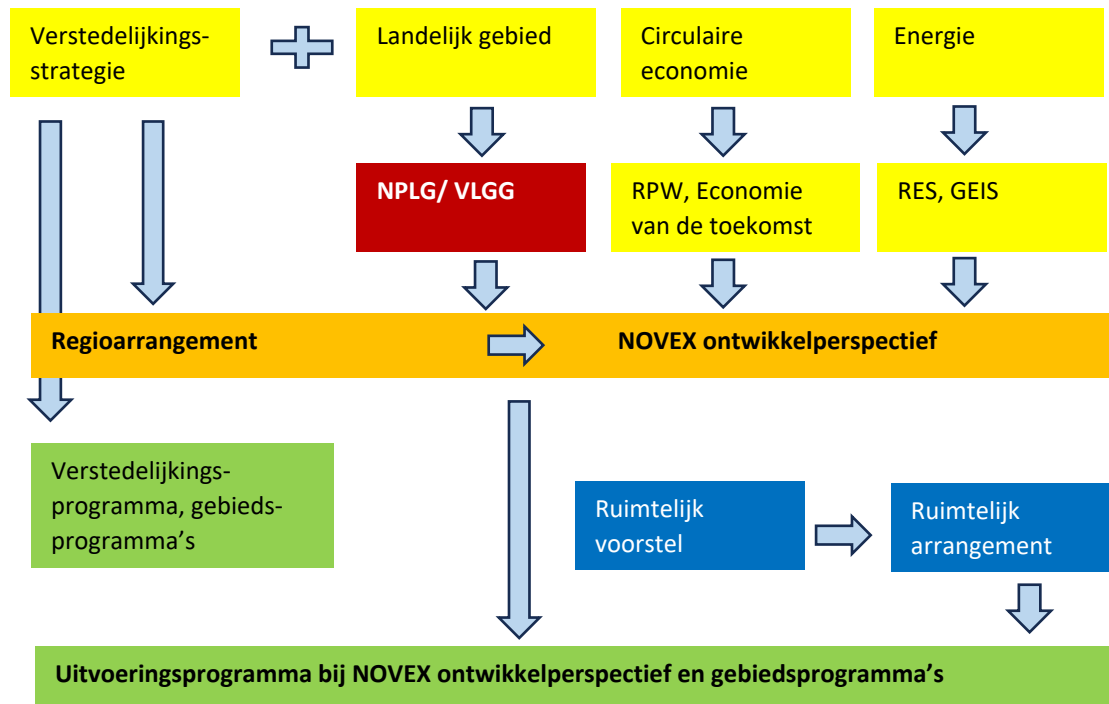
Het regioarrangement wordt vertaald in een uitvoeringsagenda Groen-Blauw raamwerk en landelijk gebied met een gebiedsgerichte aanpak. Voor de Liemers worden 3 belangrijke opgaven benoemd: Het Broek, de ontwikkeling van uitloopgebieden tussen Westervoort en Duiven, Duiven en Zevenaar en de ontwikkeling van de Gelderse Poort (relaties met IRM en PAGW). In de uitvoeringsagenda wordt aangegeven aan op welke manier, met welke ideeën, initiatieven en projecten en met welke partners we landschap, natuur, cultuurhistorie en ons landelijk gebied in de Groene Metropoolregio willen versterken. Ook wordt aangegeven waar financieringsbronnen gezien worden en hoe we willen organiseren dat deze financieringsbronnen ook daadwerkelijk beschikbaar komen voor het groen en blauw in de regio. Het tijdspad van de uitvoeringsagenda is gelijk aan die van het Regioarrangement, namelijk tot 2040. In de Liemers gaan we aan de slag met het Broek. Door het wegvallen van middelen vanuit het VLGG zijn we samen met GMR en provincie nog aan het uitwerken hoe precies. Het proces vanuit de Liemerse Ambassade met en voor de agrariërs wordt in 2025 afgerond. Deze input wordt gebruikt voor het vervolg. Ook de aanpak droogte wordt daarin meegenomen. Voor de tussengebieden worden verschillende paden bewandeld. Het tussengebied Westervoort-Duiven is al vertaald in een koersdocument dat in januari 2025 in de gemeenteraden is vastgesteld. Vanuit het NOVEX-ontwikkelperspectief wordt, samen met de GMR en Foodvalley, in 2025 gewerkt aan het definiëren van de potentiële stedelijke uitloopgebieden in de beide regio's. De tussengebieden Westervoort-Duiven en Duiven-Zevenaar zijn een van deze mogelijke stedelijke uitloopgebieden.

NOVEX

In de Liemers (Westervoort, Duiven, Zevenaar en Doesburg) werken we aan de realisatie van de verstedelijkingsopgave zoals deze is vastgelegd in de Woondeal Groene Metropool Regio 2.0, de verstedelijkingsstrategie (2022) en het Regioarrangement (2023) en het regionaal NOVEX-ontwikkelperspectief. Door de subregio's, waaronder de Liemers, is vanuit het NOVEX-ontwikkelperspectief een gebiedsprogramma/ gebiedsagenda opgesteld. Het gebiedsprogramma voor de Liemers is in grote lijnen gereed en besproken in het Liemers bestuurlijk overleg Wonen/RO/NOVEX (de portefeuillehouders van de vier gemeenten). Deze documenten¹ samen, bepalen voor de Liemers de richting voor de lange termijn (2040). Vanuit de NOVEX-opgave, het MIRT onderzoek naar de spoorcorridor Utrecht-Arnhem-Duitse (UAD) grens en onze eigen spoorzones is de spoorzone Liemers door de

¹ Woondeal, Verstedelijkingsstrategie, Regioarrangement, NOVEX-ontwikkelperspectief en het gebiedsprogramma Liemers

provincie Gelderland als mogelijke Grootchalige Woningbouw Locatie voorgedragen bij het Rijk.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen

Speerpunten

3.2.a+b Uitvoeren Woonvisie/Versnellen woningbouw

Doel

De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven, Groessen en Loo sluit aan bij de behoefte, initiatieven en ontwikkelingen in de samenleving. Voor de nieuwe buurten en wijken werkt de gemeente aan een goede mix van betaalbare huur- en koopwoningen voor met name jongeren, ouderen en één-, en tweepersoonshuishoudens. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving en voldoende aanbod van betaalbare en passende woningen passend bij de huishoudenssituatie.

Toelichting

Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijk woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021 vorm gekregen. De noodzaak hiertoe is inmiddels via de Nationale Woon en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis, de Wet goed verhuurderschap, de Wet regie Volkshuisvesting en de nieuwe Woondeals ook op rijks-, provinciaal- en regioniveau vorm gekregen voor het langer zelfstandig thuis wonen, de grote (betaalbare) woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, bevestigd. In de Woonvisie is een groot aantal doelen voor de komende jaren benoemd. Deze worden elke 2 jaar geconcretiseerd in een Woonagenda. Voor de jaren 2025-2026 is een Woonagenda opgesteld. Een van de belangrijkste doelen voor de komende 2 jaar is het programma Volkshuisvesting als opvolger van de Woonvisie en het continueren van het in 2025 gestarte traject van de doorstroomcoach.

Om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen moet er flink worden doorgepakt op de reeds in beeld zijnde kleine en grote woningbouwlocaties. We bouwen naar behoefte de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment. De grootste opgave voor woningbouw ligt vanzelfsprekend in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. We stellen eisen op het gebied van betaalbaarheid, energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Met de Woondeal 2023 is geconstateerd dat er voor de regio een nog grotere woningbehoefte is dan tot nu toe berekend. Dit betekent dat er dus met blijvende prioriteit uitvoering gegeven moet worden aan woningbouw op de nu bekende locaties en dat er nog ruimte noodzakelijk is om de komende jaren te zoeken naar aanvullende woningbouwlocaties, zoals de spoorzone in Duiven.

Risico's

Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en of woningbouwprojecten. Bij woningbouwlocaties specifiek zijn er in algemene zin risico's als: onrendabele toppen, netcongestie, het niet kunnen vinden van personeel voor met name specialistische functies, afhankelijkheid van ontwikkelaar (bij locaties waar we faciliterende rol hebben), stikstof, gerechtelijke uitspraken, doorlooptijd beroepsprocedures Raad van State etcetera. Verder is het uitblijven van de noodzakelijke besluiten een procesrisico om voldoende woningen op tijd te kunnen realiseren. Het beleid is daardoor onvoldoende effectief of woningbouwprojecten en/of de realisatie van woningen en de woonagenda schuiven daardoor op in de tijd.

Planning

Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021, de Woonagenda en de Woondeal 2023, waaronder het doorpakken op woningbouwprojecten (huidige korte termijn plannen voor de komende twee tot vier jaar). De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal 2023 meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn start naar aanleiding van de evaluatie en vooruitkijk van september 2024 de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers.

Financiën

Voor de uitvoering van de Woonvisie, inclusief de regionaal afgestemde Huisvestingsverordening, is jaarlijks structureel € 60.000 opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor het opstellen van het waarschijnlijk vanaf 2026 verplichte programma Volkshuisvesting zijn voor 2025 en 2026 eenmalig extra middelen noodzakelijk. Het gaat in totaal om een bedrag van € 20.000.

Vanuit de Wet goed verhuurderschap krijgen gemeenten, via de algemene uitkering, jaarlijks middelen van Rijk voor de uitvoering. Het is voor de uitvoering van belang dat deze middelen voor een bedrag van € 24.084 (2025), € 20.441 (2026), € 11.164 (2027), € 8.865 (2028) worden toegevoegd aan de middelen voor volkshuisvesting. Vanuit de Woonvisie 2021 en de Woonagenda 2025-2026 is in 2025 gestart met de doorstroomcoach. In 2025 wordt deze inzet eenmalig gedekt uit de reguliere middelen voor uitvoering Woonvisie. Om deze doorstroomcoach permanent mogelijk te maken zijn structurele middelen nodig ter grootte van € 15.000 per jaar.

Voor het doorpakken op de Ploen-Noord (1e fase), Plakse Weide, Biezenkampen (flexwoningen) en de inbreidingslocaties zijn de bestaande (extra) middelen voorsnood voldoende (vanuit de huidige ambtelijke formatie, de voorbereidingskredieten, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten). Voor de verdere uitwerking en uitvoering is aanvullende ambtelijke capaciteit nodig. Met de programmabegroting 2024-2028 is voor de realisatie van woningbouwplannen tot 31 december 2028 aanvullend budget vastgelegd.

In 2025, 2026, 2027 en 2028 ieder jaar € 300.000. Deze middelen worden gedekt uit de Algemene Reserve.

Participatie

De Woonagenda met daarin opgenomen de actuele informatie per doel wordt 2 maal per jaar met de gemeenteraad gedeeld.

Voor wat betreft woningbouw en verdere beleidsontwikkeling bepaalt de gemeente, afhankelijk van de situatie en de ontwikkeling hoe en in welke mate participatie wordt ingezet.

3.2.c Ploen Noord Groot

Doel

De Ploen Noord Groot is een van de drie grote woningbouwlocaties in Duiven. Deze ontwikkeling draagt bij om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen. Ontwikkelen van het gebied Ploen-Noord Groot, waarbij het gebied vanuit een landschappelijke invulling wordt benaderd. Daarbij wordt gekeken naar de kwaliteiten in en van het gebied en het toevoegen en versterken van deze (landschappelijke) kwaliteiten. Er wordt aangesloten bij de bestaande bebouwing en infrastructuur. Naast woningbouw, komt er ook ruimte voor voorzieningen (sociaal, maatschappelijk en commercieel) en een mogelijke nieuwe extra woonwagendstandplaats voor woonwagens. Hier wordt een gebiedsvisie voor opgesteld.

Toelichting

Uit de woningbouwevaluatie van 2024 blijkt dat de totale woningbehoefte uitkomt op ca 1.900 woningen extra in de periode 2022-2040. In de omgevingsvisie van de gemeente Duiven zijn de diverse ontwikkelingslocaties aangegeven. Zo ligt er een potentie in het gebied Ploen-Noord Groot, waarbij de gemeenteraad in de woningbouwevaluatie 2024 eveneens heeft aangegeven dat dit gebied ontwikkeld kan worden tot een woonwijk zonder beperking op maximale aantallen woningen. Om nader invulling te geven aan de invulling van dit gebied wordt gestart met een gebiedsvisie voor de invulling van het gebied waar in potentie meer dan 300 woningen mogelijk zijn. De gebiedsvisie Ploen-Noord Groot zal ook het bestaande plan Ploen-Noord bevatten waar op dit moment een bestemmingsplan voor in procedure is.

Risico's

- Juridische bezwaren: Mogelijke bezwaren vanuit omgevingsplannen of andere juridische belemmeringen kunnen het proces vertragen.
- Standpunt/ medewerking grondeigenaren: alle grondeigenaren staan in principe positief tegen de ontwikkeling
- Milieu en infrastructuur: Het risico bestaat dat er onverwachte milieutechnische of infrastructurele uitdagingen aan het licht komen die aanvullende kosten en tijdsvertraging veroorzaken.

Planning

In 2025 is de opstart van de analyse fase (analyse van bestaand beleid), de inventarisatie van huidige situatie (ruimtelijke kwaliteiten) en de start van het participatieproces met omwonenden begonnen. De planning voor de tweede helft van 2025 is als volgt:

Fase 1 (Q1/Q2 2025): Opstart van de analyse fase

Fase 2 (Q2 2025): participatieproces omwonenden, grondeigenaren en andere belanghebbenden, raad.

Fase 3 (Q2 2025): concept visie met modellen, participatie omgeving en raad.

Fase 4 (Q2 2025): Besluitvorming door het college en gemeenteraad

Financiën

Kosten voor het initiële onderzoeksbudget bedragen € 125.000 voor het opstellen van de gebiedsvisie, uitvoeren van richtinggevende onderzoeken (geluid, flora en fauna, bodem en water), interne uren en participatieprocessen. Verwacht wordt dat bij vaststelling van de gebiedsvisie extra financiële middelen nodig zijn voor de daadwerkelijke uitvoering van de gebiedsvisie. De kosten hiervan zullen bij de verdere planvorming doorgelegd kunnen worden naar de ontwikkelende partijen. Externe subsidies: Mogelijkheden voor provinciale of landelijke subsidies worden onderzocht om eventuele financieringsgaten te dichten.

Participatie

Voor de ontwikkeling wordt een participatieplan opgesteld, mede gevoed door de wens van de gemeenteraad om mee te denken in de ontwerpprincipes.

3.2.d+e Transitie naar een definitief omgevingsplan

Doel

Een definitief omgevingsplan waarin alle gemeentelijke verordeningen, regels voor de fysieke leefomgeving en bestemmingsplannen zijn opgenomen.

Toelichting

Met de komst van de Omgevingswet zijn alle ruimtelijk relevante regels (regels voor de fysieke leefomgeving) opgenomen in één tijdelijk omgevingsplan. Op dit moment zijn deze “losse” ruimtelijke regels, zoals bestemmingsplannen, verordeningen etcetera nog op zichzelf staand, maar het doel is dat de losse onderdelen in één definitief omgevingsplan hun plek krijgen.

Risico's

Intern: ambtelijke capaciteit; extern: digitaal systeem (DSO)

Planning

Definitief omgevingsplan inclusief een digitaal (landelijk werkend) systeem 2031

Financiën

Tot en met 2025 dekt het budget vanuit de gemeentebegroting en de extra middelen die vanuit het rijk komen de noodzakelijke uitgaven. Voor de jaren 2026, 2027, 2028 en 2029 zal er extra budget ter grootte van € 60.000 nodig zijn om te komen tot één definitief omgevingsplan. Daarnaast is het noodzakelijk om in het nieuwe omgevingsplan actuele welstandsregels op te nemen. Daartoe moet eerst een nieuwe Welstandsnota worden opgesteld. Voor het traject richting een nieuwe welstandsnota, inclusief cultuurhistorische inventarisatie, is eenmalig € 35.000 benodigd.

Participatie

Kennisgevingsplicht en motiveringsplicht.

3.2.f Duurzaamheid

Doel

Doelstellingen per programmalijn zijn:

- Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050.

- Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050.
- Circulariteit: 100% circulair in 2050. De planning is meerjarig.

Toelichting

Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).

Risico's

Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo hebben we de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Ook is netcongestie een issue dat een (realisatie) risico vormt voor projecten met betrekking tot onder andere grootschalige opwek, elektrificatie van zowel bedrijfsprocessen als transport en aardgasvrij.

Planning

De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering.

Belangrijke actiepunten voor 2025:

- Energietransitie
- Res 2.0
- Wijkuitvoeringsplan de Vergert door ontwikkelen
- Opstellen Warmteprogramma
- Uitwerken Kavelstrategie binnen het zgn 'cluster-AVR'
- Ruimtelijke inpassing zonneparken rondom InnoFase en de doorontwikkeling van de Smart Energy Hub InnoFase
- Warmteprogramma
- Ontwikkelingen rondom netcongestie volgen en doorvertalen naar ruimtelijke plannen en -projecten
- Ontwikkelen gemeentebreed Isolatieprogramma
- Uitvoering geven aan Nationaal IsolatieProgramma II & III
- Uitvoering geven aan project 'Energiearmoede' fase II
- Opstellen nieuwe laadvisie en plankaart
- Scenario studie warmtenet vs warmtepomp in relatie tot elektranetbelasting

• Circulariteit:

Implementatie CROW monitor

Het structureren van Circulariteit in de GWW in bijv. IBOR, Handboek Openbare Ruimte en werkprocessen.

Circulariteit in zowel woningbouwlocaties als maatschappelijk vastgoed vorm en inhoud geven.

Circulair Ambachtscentrum.

- **Klimaatadaptatie:**

Beleidskader- en Uitvoeringsagenda Biodiversiteit

Droogte onderzoek

Onderzoeksagenda Toekomstbestendig Watersysteem Duiven/Westervoort

Soorten Management Plan

Klimaatadaptief maken van diverse pleinen

Operationaliseren 'Tuincoaches'

- **Bedrijventerreinen**

Opstellen Strategie & Plan van Aanpak voor de verduurzamingsopgave op de bedrijventerreinen (incl. netcongestie en laadinfra voor zover dit binnen onze cirkel van controle of invloed ligt).

Financiën

Voor de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft de raad structureel procesgeld beschikbaar gesteld. Daarnaast zijn er Klimaatgelden van Rijksweg beschikbaar gekomen waardoor er in totaal een budget beschikbaar is van 218K (excl. bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit heeft de raad € 28.000 procesgeld beschikbaar gesteld tot en met 2025 (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 1.042.510 ter beschikking gesteld t/m 2027.

Participatie

De gemeente kan de ambities voor alle drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het 'hart' van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werkt de gemeente met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereidt de gemeente samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en haalt de gemeente nieuwe ideeën op en heeft de gemeente een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Wensen zonder financiële gevolgen

3.2.g Ontwikkeling Plakse Weide

Doel

Voor locatie Plakse Weide is door de gemeenteraad van Duiven op 18 september 2024 een bestemmingsplan vastgesteld. Op basis van dit bestemmingsplan is de bouw van circa 120 woningen (fase 1) mogelijk en kan er als er een wijzigingsprocedure wordt gevolgd nog eens circa 180 woningen (fase 2) worden gerealiseerd (totaal 300 woningen). Met de invoering van de Omgevingswet is de wijzigingsprocedure niet meer mogelijk. Daarom moet een nieuwe omgevingsplanprocedure worden gevolgd om de noodzakelijke wijzigingen mogelijk te maken.

Toelichting

Het initiatief voor het opstarten van de omgevingsplanprocedure - Plakse Weide fase 2 is genomen door het college van B&W naar aanleiding van een aangenomen motie door de gemeenteraad op 18 februari 2025 (Motie Plakse Weide – Geur AANGEPAST).

Risico's

Het project betreft de omgevingsplanprocedure om woningbouw in fase 2 (en binnen fase 1 daar waar de woningen vallen binnen 50 meter van agrarisch gebied) van Plakse Weide mogelijk te maken, onder meer door de geurnorm aan te passen voor dit gebied. Het project bevat niet een ruimtelijke procedure voor overige plannen rondom Plakse Weide (Plakse straat, Witte vlek). Het project bevat ook niet de beroepsprocedure voor bestemmingsplan Plakse Weide.

Planning

Juridische bezwaren: Mogelijke bezwaren vanuit omgevingsplannen of andere juridische belemmeringen kunnen het proces vertragen.

Financiën

In 2025 is het de bedoeling om het ontwerp-omgevingsplan op te stellen en ter visie te leggen. Het streven is sinds 2025 om het omgevingsplan vast te stellen.

Participatie

De kosten voor onderzoeken etcetera worden betaald door de initiatiefnemers van Plakse Weide, de uren voor de gemeente worden gedekt door de leges.

3.2.h Ontwikkeling Biezenkampen

Doel

De gemeenteraad van Duiven heeft op 10 december 2024 de gebiedsvisie Biezenkampen vastgesteld. De gemeente werkt met deze gebiedsvisie aan de realisatie van ongeveer 300 woningen op de Biezenkampen. Biezenkampen draagt bij om aan de grote behoefte aan woningen te kunnen voldoen. Er moet flink worden doorgepakt op de kleine en grote woningbouwlocaties. Derhalve is er wat Biezenkampen betreft ook afgestapt van het fenomeen reserve locatie. We bouwen naar behoefte de juiste woning op de juiste plek op het juiste moment.

Toelichting

Om in lijn met de gebiedsvisie de woningbouwontwikkeling op Biezenkampen te kunnen voortzetten is een bestuursopdracht vastgesteld waarbinnen de uitgangspunten vanuit de bestuursopdracht Flexwonen van 6 februari 2023 worden meegenomen. Deze bestuursopdracht Biezenkampen vervangt de bestuursopdracht Flexwonen, en zorgt voor integratie van het project Flexwonen en de permanent te realiseren woningen op

Biezenkampen. Het amendement van 10 december 2024 op de gebiedsvisie Biezenkampen over Verenigingen in Biezenkampen is hierin meegenomen.

Risico's

Juridische bezwaren: Mogelijke bezwaren vanuit omgevingsplannen of andere juridische belemmeringen kunnen het proces vertragen.

Milieu en infrastructuur: Het risico bestaat dat er onverwachte milieutechnische of infrastructurele uitdagingen aan het licht komen die aanvullende kosten en tijdsvertraging veroorzaken.

Planning

Stedenbouwkundig plan wordt vastgesteld in Q2, de planologische procedure wordt in Q3/Q4 opgestart. De ambitie is om in 2026 te starten met bouw- en woonrijpmaken.

Financiën

Bij de vaststelling van de gebiedsvisie Biezenkampen (10 december 2024) is een voorbereidingskrediet door de raad beschikbaar gesteld van € 450.000 voor het modulaire verplaatsbare woningbouwproject en de totale ontwikkeling van Biezenkampen.

Participatie

Voor de ontwikkeling wordt een participatieplan opgesteld, mede gevoed door de wens van de gemeenteraad om mee te denken in de ontwerpprincipes.

3.2.i Herontwikkeling Centrum (VCD)**Doel**

Het realiseren van een aantrekkelijk "Vitaal Centrum Duiven (VCD)".

Toelichting

In 2023 is een integraal schetsontwerp opgesteld met daarin de plannen van Woonzorg Nederland en WP Retail (fase 4). Aangezien het schetsontwerp op onderdelen afwijkt van de in 2022 vastgestelde kaders wordt dit in Q3 2025 aan de raad voorgelegd. De bouw van het IKC is inmiddels afgerond en de kinderen en leerkrachten maken gebruik van de nieuwe locatie. Bestemmingsplan Droopad is vastgesteld maar nog niet onherroepelijk. De koop-samenwerkings- en realisatieovereenkomst met de ontwikkelaar is inmiddels ondertekend. De ontwikkelaar is bezig met de verdere uitwerking van het plan om 50 appartementen op de voormalige schoollocatie te realiseren.

Risico's

Voor de plannen van Droopad en VCD fase 4 vormen de planologische procedures een risico voor de termijn waarbinnen ontwikkeling kan plaatsvinden.

Planning

Droopad: Op basis van de huidige planning wordt de omgevingsvergunning in het derde kwartaal van 2025 verleend. De bouw van de appartementen kan dan in het tweede kwartaal van 2026 starten.

Financiën

De planning voor Vitaal Centrum loopt door tot en met 2028.

Participatie

De huidige stand van zaken voor de diverse deellocaties worden verwerkt in een geactualiseerde grondexploitatie VCD en vastgesteld bij de Jaarrekening 2024. Bij het

voorleggen van de nieuwe kaders voor VCD fase 4 wordt tegelijkertijd een financiële doorrekening aangeboden.

3.2.j Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling

Doel

Een natuurinclusieve gebiedsontwikkeling op gang helpen waarbij een 'groenblauw raamwerk' tot stand komt in combinatie met ontwikkelmogelijkheden voor landbouw, geclusterde sport- en recreatieve functies eventueel aangevuld met kleinschalige woonfuncties. Eén en ander in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de gemeente Westervoort.

Toelichting

Na uitgebreide participatie met grondeigenaren, sportverenigingen, een gezamenlijke raadsavond, een inloopavond en een goede samenwerking met een actieve klankbordgroep is gekomen tot een koersdocument. Een richtinggevend kwaliteitskader voor het tussengebied. Deze is in januari 2025 door beide gemeenteraden vastgesteld.

Risico's

Ontoereikend budget voor ambities in uitvoeringsplannen.

Planning

Naast het koersdocument is er een uitvoeringsagenda opgesteld waarin twee focusgebieden benoemd staan. Focusgebied 'de Duivense Eng' en focusgebied Weteringzone. De uitvoering hiervan start in 2025.

Financiën

Bij de vaststelling van de begroting voor 2025-2027 is de bestemmingsreserve bijgesteld van € 750.000 naar € 400.000.

Participatie

Bij de totstandkoming van het koersdocument heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden. Voor de uitvoering van de focusgebieden zal dit wederom plaatsvinden met de direct betrokkenen.

3.2.k Uitbreiding bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete

Doel

Twee (wijzigingen van het tijdelijke) omgevingsplan opstellen, in procedure brengen en laten vaststellen door college en gemeenteraad. Het gaat om de omgevingsplannen voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete met respectievelijk Centerpoort-Noord 2 en Graafstaete 2. Verder duurzaamheidsuitgangspunten en -doelstellingen bepalen en in uitvoering brengen. En een uitgiftestrategie ontwikkelen en uitvoeren.

Toelichting

Door de economische groei van de afgelopen jaren zijn er in Duiven nagenoeg geen bedrijfskavels meer beschikbaar voor uitgifte. Het ontwikkelen van bedrijventerreinen is voor Duiven een belangrijk onderdeel van het economisch vestigingsbeleid. Met name vanwege de uitstekende ligging langs de economisch aantrekkelijke A12/A15-as. Hierdoor is Duiven een gewilde vestigingsplaats voor ondernemers uit de regio maar ook voor ondernemers die

een binding hebben met Duiven. De bedrijventerreinen zijn van groot belang voor verdere economische ontwikkeling en leveren veel banen op.

Risico's

Risicomanagement is een dynamisch proces dat per projectfase verschilt. We benoemen risico's per fase en treffen waar nodig beheersmaatregelen.

Planning

Graafstaete 2:

Voor Graafstaete 2 is geen omgevingsplan opgesteld, maar een bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is op 23 april 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Door twee bedrijven is beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Centerpoort-Noord 2

Inmiddels zijn twee kavels verkocht en wordt over de overige gronden met kandidaat-kopers gesproken over bedrijfsvestiging.

De wijziging van het omgevingsplan voor dit bedrijventerrein is in 2024 opgesteld. Naar verwachting wordt het omgevingsplan in Q2 of Q3 2025 ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

Financiën

De gemeenteraad heeft op 10 maart 2022 een krediet van € 5.760.000 beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden voor Centerpoort-Noord 2. Een voorbereidingskrediet van € 150.000 is beschikbaar gesteld voor het opstellen van een omgevingsplan voor Centerpoort-Noord 2. En een voorbereidingskrediet van € 150.000 is beschikbaar gesteld voor het opstellen van een bestemmingsplan voor Graafstaete 2.

Bij de najaarsnota 2023 is een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor proefsleuvenonderzoek archeologie op Graafstaete 2 en Centerpoort-Noord 2 en advisering over het decentraal energienetwerk op Centerpoort-Noord 2.

Participatie

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Met participatie bedoelt de Omgevingswet 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen'.

3.2.1 Liemerse ambassade

Doel

Optimale regionale samenwerking tussen de Liemerse gemeenten met onderwijs en ondernemers.

Toelichting

De Liemerse Ambassade geeft onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie met als speerpunten vrijetijdseconomie inclusief retail, logistiek en maakindustrie. Deze visie is opgesteld door de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg. Daarnaast is de Liemerse Ambassade betrokken bij een regionale verkenning van de agrarische sector en is zij indiener van de LEADER-aanvraag 2023-2027 voor de vijf Liemerse gemeenten.

Risico's

De meerwaarde van de Liemerse Ambassade moet door alle betrokkenen gezien blijven worden en door de Liemerse Ambassade worden aangetoond. Extra inspanning is nodig om

ondernemers en onderwijs beter aan te haken. De Liemerse Ambassade bestaat naast vertegenwoordigers van onderwijs en ondernemers formeel uit de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Doesburg en Montferland.

Planning

De Liemerse Ambassade is opgericht in september 2020 en geeft sindsdien onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie, één van hun belangrijkste taken. Inmiddels wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma voor 2024-2026.

Financiën

In de programmabegroting staat voor de Liemerse Ambassade voor 2025 en verder een bedrag van jaarlijks € 25.000 opgenomen. Voor uitvoering van de Liemerse Economische Visie 2024-2026 staat een bedrag opgenomen van jaarlijks € 30.000.

Participatie

Projecten die door de Liemerse Ambassade worden opgepakt, komen veelal vanuit de samenleving en er wordt in gezamenlijkheid uitvoering aan gegeven. Zoals het promoten van de logistiek en de vrijetijdseconomie, het Techniekpact en Perspectief in Zorg en Techniek.

3.2.m Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12

Doel

Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van Duiven.

Toelichting

Sinds 2 oktober 2024 is het Tracébesluit ViA15 onherroepelijk verklaard en wordt de (fysieke) voorbereiding van de realisatie van het project ViA15 weer opgepakt.

De gemeente blijft inzetten op een proactieve en constructieve grondhouding. Samen met regiopartners en de Stichting BOG A15 blijft de gemeente zich richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.

Risico's

De 7 jaar durende beroepsprocedure heeft vertraging tot gevolg (gehad). De planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen moet na de einduitspraak van de Raad van State opnieuw worden opgesteld. Wanneer deze planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen.

Planning

De gemeentelijke inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling loopt steeds verder uit. Naar verwachting blijft in elk geval de komende begrotingsperiode ambtelijke inzet nodig in het kader van de nazorg en afronding van het Project ViA15 richting de gemeente over bijvoorbeeld het onderliggende wegennet. Onze inzet is om het onherroepelijke Tracébesluit conform wetgeving te vertalen in een gemeentelijk plan. In 2025-2026 hopen we het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen af te ronden. Dit traject houdt een gebiedsproces in met de verschillende stakeholders waaronder bewoners in en de invoering van extra omgevingsmaatregelen.

Financiën

Voor de meest actuele stand van zaken zie de meest recente Jaarrekening (2024). Het college blijft een extra kredietaanvraag ten behoeve van vervangende inhuur bij onder

andere de afdeling Realisatie & Beheer niet uitsluiten mocht blijken dat de gelden uit de voorziening en bestemmingsreserve onvoldoende zijn.

Participatie

De gemeente is regelmatig met de Stichting Bewonersoverleg Groessen A15 in gesprek, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.

Nieuwe wensen

3.2.n Dynamische stadsafsluiting

Duiven centrumgebied inbedrijfstellen dynamische stadsafsluiting (pollers).

In 2024 werden er diverse gebreken en storingen geconstateerd bij de pollers in het centrumgebied van Duiven. Met name de Elshofstraat en Pastoriestraat zouden zonder reparaties niet meer kunnen functioneren. Tegelijkertijd is gezocht binnen de gemeente naar mogelijke besparingen. Er is toen aangegeven dat er een besparing mogelijk zou zijn van € 15.000 per jaar wanneer vanaf januari 2025 alle 3 pollers in het centrum gebied uitgeschakeld zouden worden.

Van deze optie is gebruik gemaakt. Ook zijn er in 2024 geen aanvullende kosten gemaakt voor het tijdelijk repareren van de installaties.

Er bestaan nu meldingen dat ondanks dat het centrumgebied een voetgangersgebied is, motorvoertuigen het gebied binnen rijden wat voor overlast zorgt. De overlast vindt plaats buiten de vastgestelde laad en lostijden waarbij het gebied wel mag worden binnen gereden.

Om de overlast weer terug te dringen kunnen de 3 installatie's weer in bedrijf worden gesteld. Hierbij moeten reparaties worden uitgevoerd en tevens moeten de licenties weer worden aangegaan voor de koppeling met het Nedap Moov beheersysteem. Dit systeem zorgt ervoor dat o.a. hulpdiensten en onderhoudsdiensten ook buiten de laad- en lostijden via kentekencamera's het gebied binnen kunnen rijden. Met het beheersysteem kunnen ook de pollers van te voren geprogrammeerd worden. Dit gebeurt met name bij evenementen.

De reparatiekosten en inbedrijfstellingskosten voor 2025 bedragen € 21.000.

Bij het opnieuw in bedrijfstellen moet jaarlijks vanaf 2026 de begroting voor VRI Verkeersregelininstallaties structureel worden verhoogd met € 15.000 voor de onderhoud- en licentiekosten van de installaties voor de aankomende jaren.

3.2.o Ontwikkeling Mobiliteitsvisie Duiven 2040 & Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Op 15 april 2025 is de Mobiliteitsvisie Duiven 2040 in de gemeenteraad van Duiven vastgesteld. Bij de Mobiliteitsvisie zit ook een Uitvoeringsagenda 2026-2029. De financiële vertaling van de mobiliteitsagenda vindt plaats met de behandeling van de Voorjaarsnota om de financiële gevolgen integraal af te kunnen wegen.

In de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 staan de uit te voeren onderzoeken en de aanpassingen aan de gemeentelijke infrastructuur om de vastgestelde visie op mobiliteit te kunnen realiseren. De onderwerpen die hierin zijn opgenomen zijn zorgvuldig gekozen. Daarbij is gekeken naar urgentie, financiële haalbaarheid, koppelkansen met andere projecten en/of onderhoud, en ambtelijke capaciteit. Op die manier kunnen we efficiënt te werk gaan met een maximale positieve maatschappelijke impact op het gebied van verkeersveiligheid, actieve mobiliteit en bereikbaarheid.

De Mobiliteitsvisie en de Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 zijn door de raad

vastgesteld op 15 april 2025. Daarbij heeft de raad besloten om de financiële gevolgen van de Uitvoeringsagenda integraal af te wegen in de Voorjaarsnota 2025. Vanwege de complexiteit wordt het totale financiële plaatje hieronder weergegeven, in de rij “Exploitatielasten – Vanuit Uitvoeringsagenda” staan de aanvullende structurele lasten als gevolg van de Uitvoeringsagenda.

UITVOERINGSAGENDA MOBILITEIT - DUIVEN				
	2026	2027	2028	2029
Investeringskredieten				
Bulkkrediet mobiliteit	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Maatregelen lopen en fietsen - Het verbeteren van het bestaande netwerk	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Aanpak verkeersonveilige locaties	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Inclusie budget - Toegankelijk maken en houden van de openbare ruimte	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Projectkredieten				
Project 1 Fietsrotonde Graafsingel	€ 180.000			
Project 2 Inrichten Heilweg als GOW30 samen met groot asfaltonderhoud	€ 250.000			
Project 3 Burgemeester van dorth tot Medlerstraat - Eltensestraat			€ 1.000.000	€ 578.050
Incidentele Exploitatiebudgetten (Onderzoeken)				
Tracéstudie Fietsverbinding Station - Centerpoort-Nieuwgraaf	€ 35.000			
Actualiseren Parkeernormennota		€ 20.000		
Evaluatie Parkeerbeleidsplan		€ 20.000		
Parkeerdrukmeting vierjaarlijks			€ 25.000	
Structurele Exploitatiebudgetten				
Gedrag/educatie budget	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Extra Personele Capaciteit Senior Verkeerskundige	€ 83.333	€ 83.333	€ 83.333	€ 83.333
Afschrijving investeringskredieten*	€ 18.333	€ 4.000	€ 37.333	€ 23.268
Rente (2%)	€ -	€ 10.633	€ 2.320	€ 21.653
Exploitatielasten - Vanuit Uitvoeringsagenda	€ 133.333	€ 167.300	€ 147.987	€ 179.653
Exploitatielasten - Huidig begroot	€ 152.728	€ 154.728	€ 156.061	€ 165.844
Exploitatielasten - Toekomstig	€ 286.061	€ 322.028	€ 307.681	€ 345.497

Onderzoek en participatie Alternatieven/Varianten kruispunt Broekstraat-N810

Met de geamendeerde, unaniem vastgestelde Mobiliteitsvisie Duiven 2040 en bijbehorende Uitvoeringsagenda Mobiliteit 2026-2029 heeft de raad het college opdracht gegeven om alle mogelijkheden voor het gemotoriseerde verkeer te onderzoeken en hier een participatietraject voor op te starten. Om dit proces zorgvuldig vorm te kunnen geven en er een weloverwogen advies richting de raad op te kunnen schrijven, is onderzoeksbudget nodig. Dit onderzoek kost naar verwachting maximaal € 40.000. Het betreft een cofinanciering van € 20.000 incidentele kosten voor de gemeente. De provincie Gelderland is bereid het resterende gedeelte van de kosten op zich te nemen.

3.3 Wat gaat het kosten

Saldi 2025-2029 programma 3 Omgeving

Saldi 2025-2029 programma 3 Omgeving						
	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
<u>Speerpunten</u>						
a Versnellen woningbouw	I	20.000	20.000			
b Doorstroomcoach	S		15.000	15.000	15.000	15.000
c Ontwikkeling Ploen Noord Groot	I	125.000				
Plakse weide	I	0				
Ontwikkeling Biezenkampen	I	0				
Herontwikkeling Centrum	I	0				
d Definitief Omgevingsplan	I		60.000	60.000	60.000	60.000
e Welstandsnota	I	35.000				
Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling	I	0				
Uitbreiding bedrijventerreinen	I	0				
Liemerse ambassade	I	0				
A-15	I	0				
Duurzaamheid	I	0				
<u>Wensen/Keuzemogelijkheden</u>						
a Dynamische stadsafsluiting	S	21.000	15.000	15.000	15.000	15.000
b Mobiliteitsvisie	S		133.333	167.300	147.987	179.653
b Onderzoek Broekstraat	I	20.000				
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>						
a. Herijking Omgevingsvisie	I	250.000				
Realisatiestimulans	I	0				
b. Zwerfafval	S	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
c. Ketenovereenkomst en verpakkingen	S	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
d. Beheerpakket Greenpoint	S	39.650	18.300	18.300	18.300	18.300
e. Coördinator kabels en leidingen	S	33.100	79.300	79.300	79.300	79.300
e. Leges kabels en leidingen	S	-33.100	-79.300	-79.300	-79.300	-79.300
f. Bermbeheer	S	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Totaal Programma 3		623.650	374.633	388.600	369.287	400.953
waarvan incidenteel	I	450.000	80.000	60.000	60.000	60.000
waarvan structureel	S	173.650	294.633	328.600	309.287	340.953

3.3.1 Autonome ontwikkelingen

3.3.1.a Herijking/ actualisering Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie (vastgesteld januari 2022) is gelet op nieuwe wetgeving vanuit het Rijk, ontwikkelingen in de GMR (als NOVEX, Regioarrangement en de Woondeals) toe aan een herijking/actualisatie. Daartoe zal in 2025 een proces worden opgestart. In dit proces zal worden bepaald wat de scope van de herijking/ actualisatie van de Omgevingsvisie zal zijn en welke middelen en menskracht benodigd zullen zijn. Dit zal middels een bestuursopdracht bekrachtigd worden. De benodigde middelen voor een herijking zijn naar verwachting € 250.000 omdat er projectleiders capaciteit zal moeten worden ingehuurd en de Omgevingsvisie digitaal zal moeten worden opgesteld, inclusief MER, conform de eisen uit de Omgevingswet.

3.3.1.b. Zwerfafval

De Europese Single-use plastic (SUP) richtlijn leidt tot nieuwe regels over wegwerpplastic in Nederland. Vanaf 2025 wijzigt de vergoeding voor aanpak zwerfafval. Voorheen werd dit gedekt uit de zwerfafvalvergoeding, maar vanaf 2025 ontvangt de gemeente jaarlijks structureel hiervoor een vergoeding vanuit de Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) Single-Use Plastics. Er is geen einddatum voor deze regeling.

De vergoeding komt binnen in de algemene uitkering. Het is wenselijk de vergoeding te blijven gebruiken voor de aanpak en opruimen van zwerfafval en deze structureel als budget op te nemen in de productenraming. De vergoeding is per inwoner € 2,65 wat voor de gemeente Duiven in totaal uitkomt op ongeveer € 65.000 per jaar. Met dit bedrag kunnen de huidige zwerfafvalactiviteiten gericht op participatie, preventie, bewustwording en gedragsverandering behouden blijven. Denk aan Rijnjuten, Landelijke Opschoondag, vuurwerkactie, knijpers en hesjes voor de schoonwandelaars en ondersteuning GoClean. Ook de (zwerf)afvallessen voor de basisscholen worden hieruit betaald. Deze activiteiten lopen in 2025 gewoon door, zonder dit geld moet alles per direct stoppen. Daarnaast kunnen nu ook kosten die Beheer Buiten maakt voor het opruimen en verwerken van zwerfafval, dumpingen en bijplaatsingen worden vergoed.

3.3.1.c. Inzameling textiel en Besluit UPV Textiel

De markt voor tweedehands textiel staat onder grote druk. De dalende opbrengsten en stijgende kosten zorgen ervoor dat de businesscase voor textiel negatief uitpakt voor Kringloopbedrijf 2Switch. Duiven heeft een contract met 2Switch voor de inzameling van textiel. De overheid heeft als doel om in 2030 50% van het op de markt gebrachte textiel na inzameling te recyclen en om 15% na inzameling te hergebruiken binnen Nederland. In de textielketen is een belangrijke rol voor gemeenten weggelegd. Zij zijn op basis van de Wet Milieubeheer verantwoordelijk voor de gescheiden inzameling van afgedankt textiel. Vanaf 1 juli 2023 geldt de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel. Dit houdt in dat producenten/importeurs van textiel verantwoordelijk zijn voor de gescheiden inzameling, hergebruik en recycling en het organiseren en financieren van een innamesysteem. Gemeenten blijven een zorgplicht voor de inzameling houden. 2Switch ontvangt vanaf 1 januari 2025 voor het opschonen en sorteren van textiel van de Stichting UPV textiel een garantievergoeding. Op basis van een kostprijsonderzoek worden de vergoedingen voor na 2025 bepaald. De gemeente Duiven ontving de afgelopen jaren 17,5 cent per kilo voor het ingezamelde textiel van 2Switch. Gezien de sterk gewijzigde

marktomstandigheden en het behouden van de textielinzameling zijn 2Switch en de gemeente Duiven overeengekomen de huidige vergoeding van 17,5 cent per kilo van 2Switch aan de gemeente te verlagen naar een vergoeding van 5 cent per kilo. Afspraak is de situatie ieder kwartaal te monitoren en te evalueren. Hierdoor ontvangt de gemeente Duiven in 2025 ca. € 3.000 minder opbrengst dan begroot.

3.3.1.d. Overgaan van beheerpakket Brutus naar Greenpoint

Een beheerpakket voor de openbare ruimte is een randvoorwaarde om de openbare ruimte te kunnen beheren en meerjarig onderhoud en vervangingen te kunnen plannen. Het draagt daardoor bij aan het meerjarig de kosten te kunnen voorspellen. Een beheerpakket is ook noodzakelijk voor het inzichtelijk krijgen van de mogelijkheden tot samenloop in vervangingsopgaven.

Enkele jaren geleden zijn we overgegaan van een groot en duur beheerpakket (XEIZ) naar een klein en goedkoop beheer pakket voor de openbare ruimte. Het is toen een bezuiniging geweest. Het pakket is aangeschaft na een zorgvuldig project dat geleid werd door de RID voor de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. Er is toen gekozen voor het beheerpakket Kikker wat nu Brutus heet. Afgelopen jaren hebben we ons met dit pakket kunnen redden.

In de aanbesteding van het beheerpakket was opgenomen dat bepaalde data ook bijgehouden moest kunnen worden. Die mogelijkheden had het pakket nog niet maar zou doorontwikkeld worden. Nu na enkele jaren merken we dat het doorontwikkelen van het beheerpakket stil staat. Het bedrijf wat erachter zit is erg klein en er is geen intentie om te groeien. We kunnen daardoor niet door met dit pakket. Andere pakketten zijn in de jaren verder doorontwikkeld. We hebben daarom samen met Zevenaar gekeken naar mogelijkheden.

Ook willen we aan gaan sluiten bij een standaard die is ontwikkeld voor informatie beheer voor de openbare ruimte. Dit is het Informatie Model Beheer Openbare Ruimte (IMBOR). De huidige standaard hebben we in de Liemers zelf ontwikkeld maar is lastig bij te houden bij personeelsswisselingen.

Een eerste zoektocht levert een aantal pakketten op die wel de mogelijkheden hebben om data voor het beheer van het openbare gebied op een efficiënte manier bij te houden. Die pakketten zijn wel een stuk duurder. De extra kosten voor een nieuw pakket bedragen jaarlijks € 30.000. De incidentele kosten voor de datamigratie, cursussen voor het nieuwe beheerpakket en aansluiten bij IMBOR bedragen € 35.000. We streven erna om direct na de zomer van 2025 over te gaan.

De extra kosten voor gemeente Duiven bedragen € 39.650 in 2025 en € 18.300 de jaren erna.

3.3.1.e. Inzet opbrengsten leges en degeneratiekosten voor structurele inzet

Afgelopen jaren hebben we sterk wisselende opbrengsten voor leges en degeneratie voor kabels en leidingen gekregen. De lijn die we zien is wel dat de inkomsten stijgen. Afgelopen jaren is dat enigszins getemperd omdat Delta met de aanleg van Glasvezel het toezicht zelf wilde regelen waardoor we minder inkomsten hadden.

	2024	2023	2022	2021	2020
Opbrengsten Leges en Degeneratievergoedingen	831.000	747.000	155.000	159.000	153.000

Jaarlijks is een opbrengst van € 3.600 begroot. Het overige deel wordt gestort in de voorziening wegenonderhoud om herstelkosten die optreden als gevolg van latere zetting van de ondergrond te dekken.

Duidelijk is wel dat we veel meer werk hebben aan kabels en leidingen als gevolg van de vervangingsopgaves, energietransitie en nieuwbouwplannen. De laatste jaren is hier een medewerker op ingehuurd omdat het ten koste ging van onderhoud van wegen en de integrale afweging van beheer en onderhoud. Inhuur is duurder dan een medewerker vast werven.

Een deel van de werkzaamheden rondom kabels en leidingen zit in de voorbereiding en een deel in de uitvoering. We moeten in de voorbereiding de vergunningaanvraag behandelen en instemming afgeven. Voor nieuwe aanvragen moeten we voorkeurstracés aangeven. Voor aanvang van de werkzaamheden moet er een nul schouw worden uitgevoerd. Tijdens de werkzaamheden houden we toezicht en na afronding van de werkzaamheden moeten we een na-opname doen. Daarnaast vergt het coördinatie om alle werkzaamheden af te stemmen en proactief aan te geven bij de netbeheerders. Omdat er inkomsten tegenover staan willen we een deel van de inkomsten structureel inzetten voor het inzetten van personeel. We willen dit doen omdat het risico op terugloop in dit werk zeer gering is. De opbrengsten aan legeskosten en degeneratiekosten als gevolg van de energietransitie, woningbouw en de vervangingsopgave is naar verwachting de komende jaren meer dan voldoende om de kosten voor capaciteit te dekken. Totaal is hiervoor 0,85 FTE aan coördinatie en voorbereiding nodig en 0,75 FTE aan toezicht nodig. De kosten hiervoor bedragen € 130.000 en worden gedekt uit de inkomsten van kabels en leidingen. De kosten voor Duiven bedragen dan € 79.300 per jaar. Omdat 2025 geen heel jaar is bedragen de kosten in 2025 € 33.100. De kosten zullen vanaf 2026 in de begroting 1Stroom worden opgenomen. Doordat de legesopbrengsten met dezelfde bedragen worden bijgeraamd is deze mutatie budgettair neutraal.

3.3.1.f Bermbeheer

Bij de start van 1Stroom was het voor de gemeente Duiven nog niet mogelijk om het maaien van bermen en sloten volledig onder te brengen in het maaibestek. Er is toen afgesproken dat de resterende 0,8 fte t.w.v. € 45.000 (1Stroom capaciteit) zou worden overgedragen aan de gemeente Duiven wanneer deze taak bij de buitendienst overbodig zou worden. Dit moment is nu vorig jaar aangebroken. Voor 1Stroom is de reparatie vorig jaar al gedaan, het bedrag moet dit jaar worden bijgeraamd bij Gemeente Duiven, bermbeheer.

Autonome ontwikkelingen zonder financiële gevolgen.

Realisatie stimulans

Het Rijk is voornemens om voor de versnelling van de woningbouw de realisatiestimulans in te gaan voeren. De regeling is momenteel in voorbereiding, en treedt naar verwachting eind 2025 of begin 2026 in werking. Met de realisatiestimulans ontvangen gemeenten straks een vast bedrag per betaalbare woning op het moment dat de woningen gerealiseerd zijn. Dit stimuleert de bouw van sociale huurwoningen, middenhuurwoningen en betaalbare koopwoningen. De realisatiestimulans vervangt deels de verschillende specifieke uitkeringen. Hierdoor wordt voortaan niet het plan maar de prestatie beloond. Ook verlaagt dit de administratieve last voor het aanvragen van subsidies. Gemeenten moeten deze rijks geldengelden benutten voor volkshuisvestelijke doeleinden. Het kabinet stelt voor deze regeling € 2,5 miljard beschikbaar tot en met 2029. Omdat wij ook volop betaalbare woningen gaan realiseren is het waarschijnlijk dat ook wij middelen uit deze regeling gaan ontvangen. Omdat deze middelen bijdragen aan de betaalbare woningbouw willen we deze

middelen gaan onderbrengen in de bestemmingsreserve betaalbare woningbouw. Uit deze bestemmingsreserve kan worden geput om projecten met volkshuisvestelijke doelen aan te jagen, bijvoorbeeld betaalbare woningbouwprojecten.

Ketenovereenkomst verpakkingen en project Schone Stromen

De VNG heeft in 2024 de Ketenovereenkomst met Verpact tussentijds opgezegd. Dit komt door discussiepunten over bijvoorbeeld afkeur, kwaliteit en de hoogte van de vergoeding voor kunststof verpakkingen. Nu wordt er gewerkt aan nieuwe afspraken die gemeenten meer voorspelbaarheid en duidelijkheid geven over de kostenvergoeding voor inzameling, meer zicht bieden op recycling en circulariteit van de door gemeenten ingezamelde afvalstromen én meer transparantie verschaffen over tussentijdse metingen en onderzoeken. Voor 2025 zijn de bestaande afspraken verlengd. De verwachting is dat de herziene afspraken, waarbij de hoogte van de vergoeding afhankelijk is van de kwaliteit van het ingezamelde PMD, ingaan per 1 januari 2026. Voor een goede kwaliteit van het PMD willen wij daarom samen met Circulus in het najaar 2025 een PMD-campagne houden, met communicatie, maar ook met controles van de PMD-zakken (Project Schone Stromen). Voor de uitvoering van dit project is cofinanciering beschikbaar vanuit Verpact. Wij verwachten het project binnen het huidige afvalbudget te kunnen financieren.

Bijlage 1: Totaaloverzicht Autonome ontwikkelingen

	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur						
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>						
<u>a</u> OZB woningen	S	-15,000	-15,000	-15,000	-15,000	-15,000
<u>b</u> OZB niet woningen	I	19,000				
<u>c</u> OZB niet woningen	S	21,000	21,000	21,000	21,000	21,000
<u>d</u> Rente kortgeld	I	50,000				
<u>e</u> Schatkistbankieren	I	80,000				
<u>f</u> VGGM bevolkingszorg	S	0	64,000	64,000	64,000	64,000
<u>g</u> Decembercirculaire	S	-268,215	-436,975	-700,487	-613,267	-613,267
<u>h</u> Gevolgen voorjaarsnota Rijk 2025	S	-804,000	-2,664,000	-2,649,000	-1,061,000	-1,184,000
<u>i</u> Aanpassing dividendbeleid Alliander	S	82,000	82,000	82,000	82,000	82,000
<u>j</u> Toeristenbelasting	S	-67,325	-30,000	-30,000	-30,000	-30,000
<u>j</u> Toeristenbelasting arbeidsmigranten	S	-20,000	-20,000	-20,000	-20,000	-20,000
<u>k</u> 1Stroom	S		467,577	231,729	128,893	461,990
<u>l</u> Groene Metropool Regio	S		-16,500	-16,500	-16,500	-16,500
<u>m</u> Nieuwe CAO	S		-788,853	-831,110	-868,014	-906,395
Totaal Programma 1		-922,540	-3,336,751	-3,863,368	-2,327,888	-2,156,172
waarvan incidenteel	I	149,000	0	0	0	0
waarvan structureel	S	-1,071,540	-3,336,751	-3,863,368	-2,327,888	-2,156,172

	I/ S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 2 Maatschappij						
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>						
<u>a</u> Wmo hulpmiddelen	S	45,000	49,000	49,000	49,000	49,000
<u>b</u> Wmo vervoersvoorzieningen	S	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
<u>c</u> Maatwerkvoorziening Wmo	S	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000
<u>d</u> Huishoudelijke hulp	I	14,000				
<u>e</u> Subsidies Maatschappelijke ondersteuning	S	85,000	85,000	85,000	85,000	85,000
<u>f</u> Individuele voorzieningen Jeugd	S	470,000	470,000	470,000	470,000	470,000
<u>g</u> Onderwijsachterstanden	I	512,514	461,263			
<u>g</u> SPUK Onderwijsachterstanden	I	-512,514	-461,263			
<u>i</u> Wet Inburgering	I	501,705				
<u>i</u> SPUK Inburgers	I	-501,705				
<u>j</u> Bemoeizorg	I	35,000	35,000	35,000	35,000	
<u>j</u> Dekking BR Beschermd wonen	I	-35,000	-35,000	-35,000	-35,000	
<u>k</u> VGGM	S	192,000	256,000	256,000	256,000	256,000
<u>l</u> Doelgroepenvervoer	I	-45,000	0	92,000	173,000	
<u>l</u> Dekking BR Doelgroepenvervoer	I	0	0	-92,000	-173,000	
<u>l</u> RSD	S	544,000	540,000	134,000	130,000	223,000
<u>m</u> Uitkeringen	S	830,000	830,000	830,000	830,000	830,000

m	SPUK uitkeringen	S	-890,000	-890,000	-890,000	-890,000	-890,000
n	Beschermd thuis	I	-253,000				
n	Storting BR Beschermd thuis	I	253,000				
o	Veilig thuis	S	51,000	90,000	90,000	90,000	90,000
p	MGR	I	-92,000	-158,000	-177,000	-215,000	-245,000
q	Bibliotheek	S	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000
r	Aanbesteding onderhoud groen, vegen en onkruidbestrijding	S	220,000	220,000	220,000	220,000	220,000
s	Aanbesteding sportveldenonderhoud	S		35,000	35,000	35,000	35,000
t	Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting	S	70,000				
u	Regionaal Integraal Huisvestingsplan VO	S	15,000	1,800	1,800	1,800	1,800
v	Definitiefase Heerenmaten/Zonegge	S	72,000	8,640	8,640	8,640	8,640
w	Schoonmaak Triominos	S	55,000	55,000	55,000	55,000	55,000
x	Huurovereenkomst DVV	S	-5,000	-5,000	-5,000	-5,000	-5,000
y	Achterstallig onderhoud Ogtent	I	180,000				
z	Uitwerking zaalcapaciteit	I	25,000				

Totaal Programma 2			2,156,000	1,907,440	1,482,440	1,440,440	1,503,440
	waarvan incidenteel	I	82,000	-158,000	-177,000	-215,000	-245,000
	waarvan structureel	S	2,074,000	2,065,440	1,659,440	1,655,440	1,748,440

	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 3 Omgeving						
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>						
a. Herijking Omgevingsvisie	I	250,000				
Realisatiestimulans	I	0				
b. Zwerfafval	S	65,000	65,000	65,000	65,000	65,000
c. Ketenovereenkomst en verpakkingen	S	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
d. Beheerpakket Greenpoint	S	39,650	18,300	18,300	18,300	18,300
e. Coordinator kabels en leidingen	S	33,100	79,300	79,300	79,300	79,300
e. Leges kabels en leidingen	S	-33,100	-79,300	-79,300	-79,300	-79,300
f. Bermbeheer	S	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000

Totaal Programma 3		402,650	131,300	131,300	131,300	131,300
	waarvan incidenteel	I	250,000	0	0	0
	waarvan structureel	S	152,650	131,300	131,300	131,300

Totaal Voorjaarsnota Aut. Ontwikkelingen 2025		1,636,110	-1,298,011	-2,249,628	-756,148	-521,432
	waarvan incidenteel	I	481,000	-158,000	-177,000	-215,000
	waarvan structureel	S	1,155,110	-1,140,011	-2,072,628	-541,148

Bijlage 2: Totaaloverzicht Speerpunten en Wensen

	I/S	2025	2026	2027	2028	2029
Saldi 2025-2029 programma 1 Bestuur						
<u>Speerpunten</u>						
<u>Wensen/Keuzemogelijkheden</u>						
a	Noodstroomvoorziening gemeentehuis	S	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal Programma 1		0	6.000	6.000	6.000	6.000
	waarvan incidenteel	I	0	0	0	0
	waarvan structureel	S	0	6.000	6.000	6.000

Saldi 2025-2029 programma 2 MaatschappijSpeerpunten

Poort voor de poort

Wensen/Keuzemogelijkheden

a	Op weg naar een blijvend betaalbaar zorgstelsel	I	200.000	200.000	200.000	
a	Op weg naar een blijvend betaalbaar zorgstelsel	I		-300.000	-600.000	-750.000
b	Jeugdhulpexpertise kinderopvang	I	11.250			
b	Individuele voorzieningen jeugdbegeleiding	I	-11.250			
c	Sociaal loket	I	27.000	55.000	55.000	55.000
d	Ondersteuning voorliggende voorzieningen	I	100.000	150.000	150.000	
d	Dekking BR Beschermd wonen	I	-127.000	-205.000	-205.000	-55.000
e	Wijkhuis van Droo	S	6.240	6.240	6.240	6.240
e	Wijkhuis van Droo	S	-6.240	-6.240	-6.240	-6.240
e	Wijkhuis van Droo	S	6.025	6.025	6.025	6.025
Totaal Programma 2		0	206.025	-93.975	-393.975	-743.975
	waarvan incidenteel	I	0	200.000	-100.000	-400.000
	waarvan structureel	S	0	6.025	6.025	6.025

Saldi 2025-2029 programma 3 OmgevingSpeerpunten

a	Versnellen woningbouw	I	20.000	20.000		
b	Doorstroomcoach	S	15.000	15.000	15.000	15.000
c	Ontwikkeling Ploen Noord Groot	I	125.000			
	Plakse weide	I	0			
	Ontwikkeling Biezenkampen	I	0			
	Herontwikkeling Centrum	I	0			
d	Definitief Omgevingsplan	I	60.000	60.000	60.000	60.000

e	Welstandsnota	I	35.000
	Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling	I	0
	Uitbreiding bedrijventerreinen	I	0
	Liemerse ambassade	I	0
	A-15	I	0
	Duurzaamheid	I	0

Wensen/Keuzemogelijkheden

a	Dynamische stadsafsluiting	S	21.000	15.000	15.000	15.000	15.000
b	Mobiliteitsvisie	S		133.333	167.300	147.987	179.653
b.	Onderzoek Broekstraat	I	20.000				

Totaal Programma 3			221.000	243.333	257.300	237.987	269.653
	waarvan incidenteel	I	200.000	80.000	60.000	60.000	60.000
	waarvan structureel	S	21.000	163.333	197.300	177.987	209.653

Totaal Voorjaarsnota Wensen en Speerpunten 2025			221.000	455.358	169.325	-149.988	-468.322
	waarvan incidenteel	I	200.000	280.000	-40.000	-340.000	-690.000
	waarvan structureel	S	21.000	175.358	209.325	190.012	221.678

Bijlage 3: Effecten van specifiek voorgestelde maatregelen

Op detailniveau is onderzocht welke budgetten van de begroting (deels) beïnvloedbaar zijn en voor hoeveel. Daarbij is tevens gekeken of het een wettelijke taak is, wat de beïnvloedbaarheid beperkt. Het resultaat is een aangeleverde set van 122 potentieel beïnvloedbare budgetten (zie bijlage financieel gezond bij het raadsvoorstel). Het college stelt onderstaande maatregelen voor om door te voeren. De bedragen kunnen afwijken van wat potentieel mogelijk is, bijvoorbeeld omdat een lagere bezuiniging of een latere invoering wordt voorgesteld. Tevens stelt het college op specifieke thema's, zoals sportparken, sportbeleid, onderhoud buitenruimte, cultuur en bibliotheek en laaggeletterdheid, een nog nader in te vullen kostenreductie voor. Daarbij is het doel om deze activiteiten anders, slimmer en/of efficiënter uit te voeren. Dit vraagt een gezamenlijke aanpak om tot gedegen plannen te komen en daarom is voorgesteld de kostenbesparing pas vanaf 2027 op te nemen.

Overzicht voorstellen gemeente Duiven

Nr	Voorstel	Programma	2026	2027	2028	2029
1	Bijstellen budget clientervaringsonderzoek	P2	2.000	2.000	2.000	2.000
4	Stopzetten subsidie voor reguliere peuters	P2	10.200	10.200	10.200	10.200
21	Terugbrengen activiteiten Klimaatadaptatie (KA) en Biodiversiteit (BD)	P3	200.000	200.000	200.000	200.000
22	Subsidie voor leerlingbegeleiding volledig stoppen	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
24	Stoppen of doorvoeren huurverhoging Eilandplein	P1	0	4.000	4.000	4.000
25	Verkopen grondposities HAP Groessen (Tempelstraat)	P1	36.000	1.153	1.153	1.153
27	Verkoop gehele OG-tent	P1	0	80.000	80.000	80.000
30	Dubbele dekking beweegteam	P2	219.000	219.000	219.000	219.000
42	Meer commerciële huur toestaan en beheer anders organiseren (Triomonos)	P2	-17.500	37.500	37.500	37.500
44	Meer commerciële huur toestaan en beheer anders organiseren (Wijkhuis)	P2	-6.500	18.500	18.500	18.500
52	Uittreden uit de stichting Liemerse Ambassade	P2	0	0	25.000	25.000
54	Aanpassing dimscenario LED verlichting	P3	-28.974	2.299	2.299	2.299
63	De subsidie aan het Dorpshuis Groessen volledig afbouwen.	P2	0	19.000	19.000	19.000
64	Schrappen aanjaagbudget uitwerking dorpsvisies van Loo, Groessen en wijkontwikkelingsplan Duiven West.	P2	30.000	30.000	30.000	30.000
65	Schrappen uitvoeringsbudget Dorpsgesprekken en stimuleren en verder brengen van (grotere) initiatieven uit de samenleving.	P2	15.000	15.000	15.000	15.000
66	Schrappen subsidiebudget voor Kleur Uw Buurt	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
76	Budget groot onderhoud reduceren en uitgaan van minimaal basisniveau.	P2	25.000	25.000	25.000	25.000

84	Stopzetten subsidiering wijk- en dorpsraden	P2	15.000	15.000	15.000	15.000
92	Verlagen uitgaven op gebied van landschap	P3	10.000	10.000	10.000	0
93	Afschaffen tolkdiensten	P2	5.000	5.000	5.000	5.000
94	Efficiency maatregelen bij alleen maatschappelijke begeleiding	P2	10.000	10.000	10.000	10.000
95	10% korten op Santé Partners	P2	0	55.500	111.000	111.000
98	€10.000 korten op budget eenzaamheid.	P2	10.000	10.000	10.000	10.000
99	Plafond mantelzorgwaarderingen en bezuiniging €10.000	P2	10.000	10.000	10.000	10.000
100	Extra inkomsten met avondgebruik gymzalen	P2	-5.000	6.000	7.000	8.000
102	Inzet minimabeleid minimaliseren	P2	175.000	175.000	190.000	190.000
103	Restvervanging Led armaturen in twee jaar uitvoeren	P3	11.000	0	0	0
104	Verlagen kwaliteitsniveau onderhoud bomen van B naar C	P2	10.000	10.000	10.000	10.000
105	Gedeeltelijk het kosten van het vegen doorbelasten in de rioolheffing.	P2	60.000	60.000	60.000	60.000
106	Integraal samenbrengen huurders in vastgoed	P2	-20.000	8.000	8.000	8.000
107	Tijdelijk verlagen investering in openbare verlichting	P3	2.000	2.000	2.000	2.000
116	Onderzoek verhoging pacht/ huur	P1	0	2.500	2.500	2.500
117	Nieuwe aanbesteding voor PMD zakken door Circulus	P3	10.000	10.000	10.000	10.000
120	€25.000 bezuinigen op het beschikbare budget voor SMI	P2	25.000	25.000	25.000	25.000
				1.127.65	1.224.15	1.215.15
Totaal voorgestelde bezuinigingen			862.226	2	2	2

Overzicht clustering maatregelen financieel gezond 2026 Duiven

Overzicht van maatregelen m.b.t. kosten vermindering (via clustering)

198.438 210.938 210.938

Op basis van de besprekingen zijn diverse clusters gedefinieerd, deze zijn hieronder opgenomen

Clustering sportparken

Nr	Voorstel	Pr	Budget	2026	2027	2028	2029
68	Meer verantwoordelijkheden neerleggen bij de vereniging, privatisering/ of de samenwerking zoeken met een bedrijf als Ataro.	P2	19.903	0	0	0	0
70	Meer verantwoordelijkheden neerleggen bij de vereniging, privatisering/ of de samenwerking zoeken met een bedrijf als Ataro.	P2	143.889	0	0	0	0

	Meer verantwoordelijkheden neerleggen bij de vereniging, privatisering/ of de samenwerking zoeken met een bedrijf als Ataro.	P2	60.866	0	0	0	0
72							
	Meer verantwoordelijkheden neerleggen bij de vereniging, privatisering/ of de samenwerking zoeken met een bedrijf als Ataro.	P2	306.375	0	0	0	0
74							
69	Verhoging huurinkomsten sportpark	P2	19.903	400	400	400	400
71	Verhoging huurinkomsten sportpark	P2	143.889	1.700	1.700	1.700	1.700
73	Verhoging huurinkomsten sportpark	P2	60.866	1.000	1.000	1.000	1.000
75	Verhoging huurinkomsten sportpark	P2	306.375	4.000	4.000	4.000	4.000

Gevraagde besparing op niveau van cluster 10 % **53.103**

Clustering sportbeleid

32	Stoppen met subsidiëren van sportverenigingen	P2	91.142	105.000	105.000	105.000	105.000
--------------------	---	----	--------	---------	---------	---------	---------

Gevraagde besparing op niveau van cluster 10 % **9.114**

Clustering onderhoud buitenruimte

Nr	Voorstel	Pr	Budget	2.026	2.027	2.028	2.029
20	CROW onderhoudsniveau verhardingen centrum van B naar C	P3	1.864.279	6.000	6.000	6.000	6.000
33	Budgetten onderhoud kunstwerken schrappen	P2	14.235	14.000	14.000	14.000	14.000
77	Kwaliteitsniveau onderhoud groen van B naar C	P2	1.746.138	118.000	118.000	118.000	118.000
78	Kwaliteitsniveau onkruidbestrijding verharding van B naar C	P2	1.746.138	56.000	46.000	36.000	16.000
79	Reduceren beheerskosten openbaar groen	P2	1.746.138	0	0	0	0
80	Afname van areaal	P2	1.746.138	0	0	0	0
81	Structureel budget voor kleine renovaties en vervanging bomen laten vervallen	P2	1.746.138	70.000	70.000	70.000	70.000
88	Verlagen kwaliteitsniveau veegvuil openbare ruimte van niveau B naar C.	P3	418.220	52.000	42.000	32.000	12.000

Gevraagde besparing op niveau van cluster 10 % **404.287**

Clustering cultuur

Nr	Voorstel	Pr	Budget	2.026	2.027	2.028	2.029
11	Stopzetten initiatievelingen met betrekking tot culturele activiteiten	P2	3.500	10.000	10.000	10.000	10.000
12	Stopzetten budgetten muziek- en cultuuronderwijs en Liemerse Identiteit	P2	106.476	117.000	117.000	117.000	117.000
13	Bezuinigen op volksfeesten	P2		3.000	3.000	3.000	0
15	Bezuinigen Historische Kring	P2	2.200	2.000	2.000	2.000	0

16	Bezuinigen Liemers Museum	P2	23.000	23.000	23.000	23.000	0
34	Geen subsidie meer op gebied van amateurkunst	P2		63.000	63.000	63.000	63.000
36	Stoppen bijdrage aan Jumelage Gemunden am Mail en Connect to Share	P2	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Gevraagde besparing op niveau van cluster			10 %			23.720	

Clustering bibliotheek en laaggeletterdheid							
Nr	Voorstel	Pr	Budget	2.026	2.027	2.028	2.029
18	Bezuiniging Bibliotheekwerk	P2	404.611	393.000	393.000	393.000	0
23	Schrappen van budget 6299 Aanpak Laaggeletterdheid	P2	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Gevraagde besparing op niveau van cluster			10 %			42.961	

Aanpassing in specifieke dienstverlening

De gemeente Duiven heeft op een aantal activiteiten specifieke dienstverlening gevraagd van 1Stroom die buiten de reguliere financiële verdeelsleutel vallen. Dit meerwerk vond zijn oorzaak in een verschil in bestuurlijke wensen van de twee gemeentebesturen. In het kader van het project financieel gezond stelt het college voor om deze specifieke dienstverlening te heroverwegen. Concreet wordt voorgesteld om de inzet voor de uitvoering van de participatieverordening en de inzet van strategische denk- en doekracht in lijn te brengen met de reguliere verdeelsleutel. Ook kan de inzet van communicatie voor grote projecten worden heroverwogen. Omdat het gaat om personeel op de loonlijst van 1Stroom wordt deze financiële besparing voor 2026 nog niet volledig ingeboekt.

Effect van keuzes m.b.t. specifieke dienstverlening voor Duiven

In de begroting van 1Stroom zitten diverse diensten die specifiek voor Duiven worden verricht.

Op de volgende posities is besloten een aanpassing door te voeren:

Inzet uitvoering participatieverordening in lijn brengen op basis van 60/40 methodiek

	2026	2027	2028	2029
Het budget van Westervoort	55.000	55.000	0	0
Het te realiseren budget van Duiven	82.500	82.500	0	0
Het huidige budget van Duiven	130.750	170.000	138.000	0
De door te voeren bezuinigingsmaatregel	48.250	87.500	138.000	0
2026 50% vanwege half jaar	24.125			

Inzet strategische denk- en doekracht in lijn brengen op basis van 60/40 methodiek

	2.026	2.027	2.028	2.029
Het budget van Westervoort	45.000	45.000	45.000	45.000
Het te realiseren budget van Duiven	67.500	67.500	67.500	67.500
Het huidige budget van Duiven	179.550	179.550	179.550	179.550
De door te voeren bezuinigingsmaatregel	112.050	112.050	112.050	112.050

2026 50% vanwege half jaar 56.025

Effecten van aanpassing in specifieke dienstverlening	80.150	199.550	250.050	112.050
---	--------	---------	---------	---------

Bijlage 4 : Voorlopig voorgestelde belastingen

Er zijn verschillende belastingmaatregelen onderzocht. Het college stelt onderstaande belastingverhogingen voor, waarbij OZB, naast de reguliere inflatie, als een sluitstuk is beschouwd. De uitwerking naar tarieven vindt plaats in de belastingverordeningen (ter besluitvorming raad in november). Voor de invoering van reclamebelasting op bedrijventerrein toetsen we het concrete voorstel op de huidige wettelijke kaders en informeren de raad over de uitkomsten hiervan in het voorstel van de belastingverordening of in een afzonderlijk bericht.

Voorstel	Budget	
Saldo van de voorjaarsnota	€	-2.925.937
Gedekt vanuit overige maatregelen	€	2.242.850
Restant te verdelen	€	-683.087

Scenario's	Kostenreductie		Belastingen		Totaal
Scenario #1 - 25% via kostenreductie	€	-170.772	€	-512.315	€ -683.087
Scenario #2 - 50% via kostenreductie	€	-341.544	€	-341.544	€ -683.087
Scenario #3 - 75% via kostenreductie	€	-512.315	€	-170.772	€ -683.087

Uitgangspunt voor de doorvoering van belastingmaatregelen

Belastingen		2026	2027	2028	2029
OZB woningen - inflatie	3,18%	127.200	127.200	127.200	127.200
OZB woningen - extra	5,76%	230.457	230.457	230.457	230.457
OZB niet woningen - inflatie	3,18%	95.400	95.400	95.400	95.400
OZB niet woningen - extra	5,76%	172.843	172.843	172.843	172.843
Reclamebelasting *		125.000	125.000	125.000	125.000
Hondenbelasting		0	0	0	0
Precariobelasting		25.000	40.000	40.000	40.000
Toeristenbelasting		9.100	9.100	9.100	9.100
		785.000	800.000	800.000	800.000

Bijlage 5: Investeringskredieten

Investeringskredieten Duiven Voorjaarsnota 2025				
Bestemming	Gevraagd krediet	Rente per jaar	Afschrijving	Lasten per jaar
Noodstroom voorziening gemeentehuis Duiven	50,000	2%	10 jaar	6,000
Wijkhuis van Droo toegangscontrole en bewakingscamera's sociale veiligheid	52,000	2%	10 jaar	6,240
haalbaarheidsonderzoek naar nieuwbouw van locatie Liemers College locatie Heerenmäten	72,000	2%	10 jaar	8,640
Regionaal Intergraal huisverstingsplan voortgezet onderwijs	15,000	2%	10 jaar	1,800